

Süsiniku piirimeede (SPIM) Küsimused ja vastused

Viimati uuendatud 17. detsember 2024

Dokumendi viimane uuendus 17. detsember 2024. Ülevaade hiljutistest muudatustest (võrreldes versiooniga 8. august 2024)	
Vastused uuendatud	7, 14, 40, 77, 92, 116, 118, 132, 134
Lisatud küsimused	71, 86, 95, 111, 112, 128, 129, 130, 131

Sisukord

Üldine teave	7
1. Miks kehtestab EL süsiniku piirimeetme?	7
2. Milline on SPIMi rakendamise hetkeseis?	7
3. Kuidas SPIM toimib?	8
4. Millised on SPIMi ja kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi (HKS) seosed?	8
5. Kuidas ühtib SPIM teiste ELi väliste HKS-süsteemidega?	9
6. Milliseid sektoreid uus mehhanism hõlmab ning kuidas need valiti?	9
7. Millistele kaupadele SPIMi määrust kohaldatakse?	10
8. Kuidas tegeleb SPIM valmistoodete ja pooltoodete CO ₂ -heite ülekandumise probleemiga?	10
9. Kas SPIMi kohaldatakse kasutatud kaupadele?	10
10. Kas SPIMi kohaldatakse tagastatud kaupadele?	10
11. Kas SPIMi kohaldatakse pakenditele?	11
12. Kas SPIM kehtib sõjalistele kaupadele?	11
13. Kas SPIMi kohaldatakse ELi äärepoolseimates piirkondades, näiteks Mayotte'is või La Réunionis valmistatud kaupadele?	11
14. Millised kolmandad riigid jäävad SPIMi kohaldamisalasse?	12
15. Kas Ühendkuningriigist pärinevate SPIM kaupade importimisest peab aru andma?	12
16. Mis toimub üleminekuperioodil?	12
17. Kas SPIMi määruse nõuete täitmata jätmise korral rakendatakse trahve?	12
18. Kust leian teavet selle kohta, kuidas seonduva heite kohta aru anda?	13
19. Kas Exceli formaadis teabeedastusvormi kasutamine on kohustuslik?	13
20. Kes vastutab ebaõige või ebapiisava teabe esitamise eest?	13

21.	Kelle poole võin pöörduda, kui mul on täpsemaid täiendavaid küsimusi?.....	13
Aruandlus: üldised küsimused		13
22.	Kes vastutab SPIM aruandluse eest?	13
23.	Kas ühel importijal võib olla mitu kaudset tolliesindajat ja vastupidi?.....	14
24.	Mis on EORI-number ja milline on EORI-numbrite roll aruandluses?.....	14
25.	Kas ettevõtted, millel on erinevates liikmesriikides erinevate ettevõtjate registreerimis- ja identifitseerimisnumbritega (EORI numbrid) tüürettevõtteid, võivad esitada aruandeid tsentraalsel tasandil?.....	15
26.	Millised on aruandluskohustused? Mis tähtjaks pean aruande esitama?	15
27.	Mul ei õnnestunud esimest SPIMi aruannet tehniliste probleemide tõttu tähtaegselt esitada. Mida ma peaksin tegema?	16
28.	Mul jäi SPIMi aruanne tähtjaks esitamata. Mis nüüd saab?.....	16
29.	Impordin SPIMi kaupu väga väikestes kogustes. Kas need kaubad kuuluvad SPIMi määrase rakendusalas?.....	17
30.	Mida peetakse „saadetiseks“?	17
31.	Olen füüsiline isik ja isiklikuks tarbeks interneti teel SPIMi kaupu ostnud. Hiljem sain aru, et need kaubad imporditi ELi. Kas ma pean täitma SPIMi määrase aruandluskohustusi?.....	18
32.	Ma ei ole konkreetsetes aruandekvartalis SPIMi kaupu importinud. Kas ma pean SPIMi aruande esitama?	18
33.	Kas deklareeritud SPIMi kaupadega seotud käitajate/käitiste nimetamine on kohustuslik?18	
34.	Kuidas peaksin käituma, kui kaupu tootnud ettevõtte importimise ajal enam ei tegutse? ...	18
Aruandlus: kohustused ja protseduurid		19
35.	Milline on Euroopa Komisjoni roll üleminekuajal?	19
36.	Mis on liikmesriigi pädev asutus (NCA)?.....	19
37.	Kas SPIMi kaupade importijad peavad üleminekuajal olema SPIMi kaupade importimiseks „volitatud“?	20
38.	Kas üleminekuajal kehtib tõendamiskohustus?	20
39.	Millistest seonduvatest heitkogustest tuleb igas SPIMi sektoris teatada?	20
40.	Millist teavet peavad aruandvad deklarandid taotlema kolmandates riikides asuvatelt tootjatelt SPIMi kvartaliaruande esitamiseks?	21
41.	Olen ELi-väline käitaja. Kuidas saan kõige paremini jagada andmeid ELi aruandvate deklarantidega?	21
42.	Millised originaaldokumendid esitatakse koos SPIMi kvartaliaruandega?.....	22
43.	Olen nii importija kui ka teise importija nimel SPIMi aruandeid koostav kaudne tolliesindaja. Kas ma esitan ühe SPIMi aruande või kaks eraldi SPIMi aruannet?.....	22
44.	Mis on tegelik tasumisele kuuluv „süsinikuhind“, millest ma pean teatama?	22
45.	Kes kontrollib esitatud andmete ja aruannete õigsust?	22
46.	Kas esitatud SPIMi aruannet saab parandada?	23

47.	Soovin SPIMi aruannet parandada. Kas peaksin üksikuid teabeosi parandama kohe või parandamist vajava teabe kokku koguma ja hiljem esitama konsolideeritud parandusaruande?	23
48.	Kas aruanne tuleb koostada inglise keeles või saab seda teha ka teistes keeltes?	23
Aruandlus: SPIMi üleminekuregister		23
49.	Mis on SPIMi üleminekuregister?	23
50.	Milleks SPIMi üleminekuregistrit kasutatakse?	24
51.	Kas SPIMi üleminekuregister on sama mis ELi tollialane kauplejaportaal?	24
52.	Kas SPIMi üleminekuregistris jagatud andmeid käideldakse konfidentsiaalselt?	24
53.	Kuidas saan registreeruda deklarandiks ning juurdepääsu SPIMi üleminekuregistrile?	24
54.	Olen Šveitsis või EMPs (Norra, Island, Liechtenstein) asuv importija. Kuidas saan juurdepääsu SPIMi üleminekuregistrile?	25
55.	Milliseid SPIMi üleminekuregistri keskkondi saab kasutada?	25
56.	Kes võib ettevõttes, mis on aruandev deklarant, taotleda juurdepääsu üleminekuregistrile?	25
57.	Kes võib aruandva deklarandi nimel SPIMi üleminekuregistris SPIMi aruande täita?	26
58.	Kas SPIMi üleminekuregistrile saab olla juurdepääs ka sellistel ettevõtetel, millele otseselt ei kohaldu?	26
59.	Kuidas pean SPIMi üleminekuregistrisse andmed sisestama?	26
60.	Mis teave tuleb sisestada väljadele „Kohaldatav aruandlusmetoodika“ ja „Muu allikatähis“?	27
Üleminekuperioodil kasutatav SPIM kaupadega seonduva heite arvutamise metoodika		27
61.	Kui pikk on seonduva heite arvutamisel kasutatav periood? Kas võib kasutada eelmiste perioodide andmeid?	27
62.	Mis on lihtsad ja keerukad kaubad?	27
63.	Mis on otse- ja kaudne heide?	28
64.	Mis on „mullimeetod“ ja kuidas see toimib?	28
65.	Kui imporditud SPIMi kaup toodeti EList pärinevaid lähteaineid kasutades (nt toormalm), kas seda tuleb arvutuses arvesse võtta?	28
66.	Kas heitkoguse arvutamisel võib kohaldada neeldumisreeglit varjatud väärtuse arvutamiseks?	28
67.	Kas Euroopa Komisjon kontrollib ametlikult või mitteametlikult alternatiivsete meetodite „võrdväärsust“?	28
68.	Kuidas määratakse kindlaks SPIMi kaupade tootmise kaudne heide?	29
69.	Millist elektrienergia heitetegurit tuleks kaudse heite määramisel kasutada?	29
70.	Kas tegelike heitetegurite kasutamise põhjendamiseks võib kasutada turupõhiseid sertifikaate (päritolutunnistus, taastuvenergia sertifikaat vms)?	29
71.	Milline kaudsete heitkoguste heitekoefitsient tuleks esitada juhul, kui lähteained toodetakse teises riigis kui SPIM kaup ise?	29

72.	Kas arvutusse tuleks kaasata kütise sisesest transpordist tulenev heide?.....	30
73.	Kas süsiniku kogumist ja kasutamist / süsiniku kogumist ja säilitamist saab seonduva heite kindlaksmääramise eesmärgil kasutada heite kompenseerimiseks?	30
74.	Kas tõhustatud naftatootmise (EOR) puhul on sobiv kasutada mahaarvamist heitkoguste arvutamisel?	30
75.	Kas olulusringi hindamise / olulusringi andmiku andmebaasidest pärinevad heitetegurid on aktsepteeritavad?	30
76.	Minu tarnija ei saada mulle enne aruande esitamise tähtaega vajalikku teavet. Mida ma peaksin tegema?	31
77.	Mis on vaikeväärtused? Kuidas see toimib?	32
78.	Kuidas vaikeväärtused leitakse?	33
79.	Mis ajani võivad ELi importijad kasutada alternatiivseid seire- ja aruandlusmeetodeid?	33
80.	Kuidas tuleb arvestada biomassi kasutamisest tulenevat heidet?	34
81.	Mida tuleb arvutustes teha kümnendkohtade ja ümardamise osas?	34
82.	Kas seonduva heite arvutamisel tuleb kasutada imporditud SPIMi kaupade bruto- või netokaalu?	34
83.	Mida teha laokaupadega, mille kohta ei ole heiteandmeid?	34
84.	Kui rajatist kasutatakse samaaegselt mitmes tootmisprotsessis, siis kuidas omistada vastava rajatise heide eraldi igale tootmisprotsessile?	34
85.	Kas tootmismahu kindlaksmääramisel tuleb võtta arvesse müüdavaid nõuetele mittevastavaid tooteid?	35
86.	Milliseid raua-, terase- ja alumiiniumtoodete töötlemisprotsess tuleb arvesse võtta seonduva heitkoguse määramisel?	35
Tsement	.....	35
87.	Kas tsementi määratletakse SPIMi kontekstis keeruka kaubana?	35
Väetised	.....	35
88.	Kas väetiste tootmisega kaasnevaid eksotermilisi keemilisi reaktsioone käsitletakse otseheitenä?	35
89.	Kas karbamiidiga seotud CO ₂ on käsitlev negatiivse heitenä?	35
Elekter SPIM kaubana	.....	36
90.	Kes on elektrienergia impordi puhul SPIMi aruandev deklarant?	36
91.	Mille poolest elektrienergia heitetegur ja CO ₂ heitetegur erinevad?	36
92.	Milliseid CO ₂ heitetegureid tuleb kasutada?	36
93.	Millised nõuded kehtivad elektrienergia tegeliku seonduva heite teatamisel (nn „tingimuslikkus“)?	36
94.	Millised on elektrienergiaga seonduva heite kindlaksmääramisel kasutatavad süsteemiipiirid?	37
95.	Kas kehtib ELi liikmesriikide majandusvööndis asuvate kütiste poolt toodetud elektrienergia kohta?	37

Vesinik.....	37
96. Milline on vesiniku kui SPIMi kauba ja taastuenergia direktiivi (EL) 2018/2001 vaheline seos?.....	37
Raud ja teras	38
97. Kas terastoodetega seonduva heite arvutamisel kaasatakse süsteemiipiiride arvutamisse lisaprotsessid, näiteks lubjapõletusahjud või koksiahjud?	38
98. Kas rauamaagi graanulid kuuluvad SPIMi kohaldamisalasse?.....	38
99. Kas terasetehase võib jagada mitmeks käitiseks?.....	38
100. Mis tuleb märkida SPIMi aruandes väljale „terasetehase tunnusnumber“?	38
Alumiinium/teras	38
101. Kas alumiinium-/terastoodete seonduv eriheide tuleb määrata erinevate sulamiklasside kohta eraldi?	38
Toll.....	39
102. Kas importija võib tollideklaratsiooni ja SPIMi aruandluse koostamisel kasutada erinevaid tolliesindajaid?.....	39
103. Mis saab siis, kui kaudne tolliesindaja ei ole nõus SPIMi aruandluskohustust täitma?	39
104. Kas otsene tolliesindaja võib olla SPIMi aruandev deklarant ELi territooriumil asutatud ettevõtetele?	42
105. Minu ettevõtte on registreeritud ühes ELi liikmesriigis, ent impordib SPIMi kaupu läbi mitme liikmesriigi. Kas pean kõik need impordid koondama ühte kvartaliaruandesse?.....	42
106. Milline on pädev asutus, kui importija filiaal on välismaal registreeritud ettevõtte ja mõlemal on sama EORI number?.....	42
107. Kas ELi transiidina läbivatest kaupadest tuleb SPIMi raames teatada?	43
108. Kas SPIMi aruandluskohustus kehtib SPIMi kaupadele, mis on ELis vabasse ringlusesse jõudnud impordiga mitteseotud tolliprotseduuri rikkumise tõttu (nt ajutine import) ja mille eest on seesuguse mittevastava protseduuri kaudu juba kõik lõivud ja maksud tasutud? ..	43
109. Kas ma pean teatama sees töötlemisrežiimile pandud SPIMi kaupadest?	43
110. Minu imporditud SPIMi kaupale tariifide kohaldamine on peatatud. Kas olen ist vabastatud?	43
112. Mis vahe on SPIM-kauba "päritoluriigil" ja "tootmisriigil"?	44
113. Mis saab siis, kui kaudsed tolliesindajad on nõus aruandva deklarandi rolli täitma ainult teatavate kaupade, kuid mitte teiste kaupade puhul? Kas nad peavad esitama kaks eraldi tollideklaratsiooni: ühe nende kaupade kohta, mille osas nad täidavad aruandva deklarandi rolli, ning teise nende kaupade kohta, mille osas nad seda rolli ei täida?	44
114. Kas kaudne tolliesindaja, kellel on „Deklarantide registrisse sisestamine“ (EIDR luba) õigus keelduda tegutsemast kui aruandev deklarant, kui ta tegutseb ELi importija nimel tolli jaoks?	44
Lõplik periood	45
115. Millised kohustused on SPIMi kaupade importijatel lõplikul perioodil?.....	45
116. Kuidas saada volitatud SPIM-deklarandiks?.....	45

117. Kas keelustate pärast 2026. aastat SPIMi kaupade impordi, kui ELi importija ei ole volitatud SPIMi deklarant?.....	45
118. Kuidas saab lõplikul perioodil SPIMi aruande esitada?	45
119. Kuidas saan lõplikul perioodil juurdepääsu SPIMi registrile?	45
120. Mis on Euroopa Komisjoni roll lõpliku perioodi jooksul?	46
121. Miks on kaudsed heitkogused ainult tsemendi puhul ja väetiste puhul?	46
122. Kas EL laiendab SPIMi kohaldamisala?	46
123. Kuidas saab SPIMi deklarandist „volitatud“ deklarant ning kui kaua tema volitused lõplikul perioodil kehtivad?	46
124. Kuidas saab ELi importija tagada, et ta saab oma ELi välistelt eksportijatelt uue süsteemi nõuetekohaseks kasutamiseks vajalikku teavet?	47
125. Kuidas tagatakse esitatud teabe usaldusväärsus?	47
126. Kuidas toimub töendajate akrediteerimine?	47
127. Kuidas leian akrediteeritud SPIMi töendajad?.....	47
128. Kuidas deklarandid SPIM-sertifikaate ostavad?	47
129. Milline on SPIM-sertifikaatide hind?	48
130. Kuidas deklarandid SPIM-sertifikaate tagastavad?	48
131. Kuidas arvutatakse tagastatavate SPIM-sertifikaatide arv?.....	48
132. Kuidas arvestatakse tasumisele kuuluva SPIMi kohustuse arvutamisel ühikute tasuta eraldamisega?	49
133. Kuidas SPIM-i võrdlusaluseid määratletakse?	50
134. Kuidas kolmandas riigis makstud süsinikuhind SPIMist maha arvatakse?	50
135. Kas SPIM teenib tulu ja kui jah, siis kuidas seda kasutatakse?	50

Üldine teave

Palun võtke arvesse, et käesolevas korduvate küsimuste dokumendis keskendutakse eelkõige 1. oktoobril 2023. aastal jõustunud süsiniku piirimeetme (SPIM) üleminekufaasile. Vastused antakse siiski ka mitmetele lõplikku perioodi (alates 2026. aasta jaanuarist) puudutavatele küsimustele.

1. Miks kehtestab EL süsiniku piirimeetme?

- EL on rahvusvahelise kliimamuutuste vastase tegevuse vallas esirinnas. Euroopa roheline kokkuleppega sõnastati selge tee ELi ambitsioonika eesmärgi saavutamiseks vähendada kasvuhoonegaaside netoheidet 2030. aastaks 1999. aastaga võrreldes 55% võrra ning saada 2050. aastaks kliimaneutraalseks. 2021. aasta juulis esitas Komisjon selle kavatsuse elluviimiseks ettepanekute paketi „Eesmärk 55“, millega kinnitati ELi kui ülemaailmse kliimaalase liidri roll. Seejärel on kõnealuseid põhimõtteid vormitud kaasseadusandjate Euroopa Parlamendi ja nõukoguga peetavate läbirääkimiste kaudu ning mitmed meetmed on nüüd juba ELi seadustena kehtestatud. See hõlmab ka ELi loodud süsiniku piirimeedet (SPIM).
- Kui EL suurendab oma kliimaalaseid kohustusi ja mõnedes ELi välistes riikides on endiselt jõus leebemad keskkonnakaitse- ja kliimameetmed, kaasneb sellega suur niinimetatud CO₂-heite ülekandumise risk – see tähendab, et ELi ettevõtted võivad leebemate nõuete ärakasutamiseks oma süsinikuintensiivse tootmise liidust välja kolida või siis võivad ELi tooted asendada süsinikuintensiivsemate importkaupadega. Selline CO₂-heite ülekandumine võib heite Euroopast välja nihutada ning seega ELi ja ülemaailmsetele kliimaalastele jõupingutustele olulist kahju tekitada. SPIM toetab ELi rangemaid kliimaeesmärke ning tagab, et tootmise ümberpaigutamine vähem ambitsioonikate eesmärkidega riikidesse ei õnesta kliimameetmete rakendamist.

2. Milline on SPIMi rakendamise hetkeseis?

- Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu allkirjastasid kaasseadusandjatena 10. mail 2023 [SPIMi määruse \(EL\) 2023/956](#). SPIMi hakati rakendama üleminekuperioodil 1. oktoobrist 2023 ning esimesed kvartaliaruanded tuli esitada 31. jaanuariks 2024. SPIMi heidete aruandluse reegleid ja sellele kehtivaid nõudeid kirjeldatakse täpsemalt [rakendusmääruses \(EL\) 2023/1773, millega kehtestatakse üleminekuperioodil aruandlusele kehtivad reeglid](#). Komisjon on loonud SPIMi üleminekuregistri, koostab täiendavaid teiseseid õigusakte ning tegeleb kavandatud analüüsi läbiviimisega. SPIMi lõplik periood algab 2026. aasta jaanuaris.
- Euroopa Komisjon on avaldanud üksikasjalikud suunised SPIMi rakendamiseks üleminekuperioodil. Need hõlmavad üksikasjalikke juhendeid, veebiseminare, e-õpet jm materjale. Kogu rakendamist toetav teave on leitav Euroopa [Komisjoni SPIMi veebilehelt](#).

3. Kuidas SPIM toimib?

- SPIM töötati välja ELi rahvusvaheliste kohustuste, kaasa arvatud Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) reeglite täitmiseks. SPIMi süsteem sarnaneb ELi HKSiiga ja toimib järgmiselt:
  - SPIMi rakendatakse ELi imporditud kaupadega tegelikult seonduvale heitele, mis määratakse kindlaks ELi HKSi raames samade kaupade ELis tootmisest tingitud heitest teavitamisega sarnaneva meetodika abil.
  - ELi importijad ostavad alates SPIMi lõpliku perioodi jõustumisest 2026. aastal SPIMi sertifikaate, mis vastavad süsinikuhinnale, mille nad oleksid pidanud tasuma, kui nende kaupade tootmisele oleks rakendunud ELi süsiniku hinnastamise reeglid.
  - Kui ELi väline tootja on juba kolmandas riigis imporditud kaupade tootmisest tuleneva seonduva heite eest tasunud, saab vastava kulu viimaks SPIMi kohustusest maha arvata.
- Seega aitab vähendada CO₂-heite ülekandumise ohtu, julgustades samal ajal ELi väliste riikide tootjaid oma tootmisprotsesse keskkonnasõbralikumaks muutma ning riike CO₂ hinnastamise meetmeid rakendama.
- Ettevõtetele ja teistele riikidele õiguskindluse ja stabiilsuse tagamiseks võetakse kasutusele järk-järgult ning see kehtib esialgu ainult valitud suure CO₂-heite ülekandumise riskiga sektorite kaupadele: raud/teras, tsement, väetised, alumiinium, vesinik ja elektrienergia. 1. oktoobril 2023 alanud üleminekuperioodil kehtib nendele kaupadele aruandlussüsteem, mille eesmärk on hõlbustada süsteemi sujuvat kasutuselevõttu ning dialoogi kolmandate riikidega. Importijad hakkavad SPIMi finantskohandust tasuma 2026. aastal.

4. Millised on SPIMi ja kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi (HKS) seosed?

- Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem (ELi HKS) on maailma esimene rahvusvaheline lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ning ELi kliimamuutuste vastase võitluse poliitika põhisuund. Sellega seatakse ülempiir elektrienergia tootmisest ja suurtest tööstusrajatistest vabanevatele kasvuhoonegaaside heitele. Lubatud heitkoguse ühikuid tuleb osta HKSi kauplemisturu kaudu, ehkki teatud tööstussektorile jagatakse kasvuhoonegaaside heite ülekandumise vältimiseks teatud arv lubatud heitkoguse ühikuid ka tasuta. Stimuleerimaks CO₂ heite vähendamist võetakse järk-järgult kasutusele, lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamist aga vähendatakse. ELi HKSi raames väheneb tasuta eraldatud lubatud heitkoguse ühikute arv aja jooksul kõigis sektorites. SPIMi sektorites kiireneb see vähenemine 2026. aastast, et HKS saaks ELi ambitsioonikate kliimaeesmärkide täitmise maksimaalse panuse anda. SPIMi finantskohanduse rakendamine toimub sama järkjärgulise ajakava alusel.
- SPIM põhineb ELi imporditud SPIMi toodetega seonduvale heitele vastavate sertifikaatide süsteemil. erineb HKSi teatud üksikutes küsimustes, mille puhul see oli vajalik, kuna tegemist ei ole „piiramise ja kauplemise“ süsteemiga. Näiteks on võimalik

osta piiramatult sertifikaate (erinevat ELi HKSist). SPIMi sertifikaatide hind vastab aga HKSi lubatud heitkoguse ühiku hinnale.

- Kui SPIMi lõplik periood 2026. aastal käivitub, korrigeeritakse see süsteem vastavaks muudetud ELi HKSile, eelkõige iga hõlmatud sektorites tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute arvu vähendamise osas. See tähendab, et hakkab kehtima ainult hõlmatud toodetele ning otseses proportsioonis nendele sektoritele tasuta eraldatud lubatud heitkoguse ühikute arvu vähendamisega. Lihtsalt öeldes kehtib kuni kõigi SPIMi sektorite tasuta eraldatavatest lubatud heitkoguse ühikutest täielikult ilmajätmiseni 2034. aastal ainult osaliselt heite osas, millele ei eraldata ELi HKSi raames tasuta lubatud heitkoguse ühikuid, tagades sel moel importijate ja ELi tootjate võrdse kohtlemise.

5. Kuidas ühtib SPIM teiste ELi väliste HKS-süsteemidega?

- Selleks, et imporditud kaupu ei koheldaks ebasoodsamalt kui ELi tooteid, tagab eelkõige tänu kolmele omadusele:
  - SPIMis arvestatakse seonduva heite „tegeliku väärtusega“, mis tähendab, et ELi eksportivate ettevõtete tegevuse CO₂ heidet vähendav mõju vähendab SPIMi makse suurust;
  - SPIMi kaupade importimiseks ostetavate SPIM sertifikaatide hind on sama, mis kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi (ELi HKS) raames ELi tootjatele kehtiv hind; ja
  - topeltmaksu vältimiseks arvatakse korrigeeritud summast maha väljaspool ELi tegelikult tasutud süsinikuhinnad.
- Selline kolmandas riigis tasutud süsinikuhind võib näiteks olla tingitud kehtestatud heitkogustega kauplemise süsteemist. Komisjon võtab enne üleminekuperioodi lõppu vastu teisesed õigusaktid, millega kehtestatakse reeglid ja protsessid välismaal tegelikult tasutud süsinikuhinnaga arvestamiseks. Aruandvad deklarandid peavad üleminekuperioodil teatama imporditud kaupadega seonduvate heidete eest päritoluriigis tasumisele kuuluva süsinikuhinna, võttes seejuures arvesse võimalikke asjaomaseid hinnaalandeid ja muul kujul hüvitisi.

6. Milliseid sektoreid uus mehhanism hõlmab ning kuidas need valiti?

SPIM kehtib esialgu kaupade impordile järgmistes sektorites:

- Tsement
  - Raud ja teras
  - Alumiinium
  - Väetised
  - Vesinik
  - Elektrienergia
- Need sektorid valiti spetsiifiliste kriteeriumite alusel, eelkõige nende suure CO₂-heidete ülekandumise riski ja heite suure intensiivsuse tõttu, mis moodustavad lõpuks – kui see on järk-järgult täielikult kasutusele võetud – üle 50% HKSiga hõlmatud tööstussektorite

heitest. Tulevikus võidakse SPIMi laiendada ka teistele HKSi sektoritele.

7. Millistele kaupadele SPIMi määrust kohaldatakse?

- [SPIMi määrus](#) kehtib CN-koodidele (kombineeritud nomenklatuur), millega lisatakse HS-koodile kaks numbrit ning mida kasutatakse EList välja eksportides kauba koodina.
- Kõik kaubad, millega seonduvast heitest tuleb teatada, on loetletud [SPIMi määruse](#) I lisas. Neid nimetatakse SPIM kaupadeks.
- Sektoreid nagu „raud ja teras“ mainitakse ainult informatiivsel eesmärgil. See tähendab, et SPIMi määrus kehtib imporditud ammoniaagile (CN-kood väetisesektoris 2814 10 00 või 2814 20 00) ka juhul, kui seda ammoniaaki ei kasutata väetiste tootmiseks.

8. Kuidas tegeleb SPIM valmistoodete ja pooltoodete CO₂-heite ülekandumise probleemiga?

- SPIMi kohaldatakse peamiselt põhimaterjalidele ja põhimaterjalidel põhinevatele kaupadele, aga ka teatud valmistoodetele ja tootmisahela järgmise etapi toodetele nagu nt kinnitusdetailid (CN-kood 7318 XX XX).
- [SPIMi määrus](#) vaadatakse üleminekuperioodi lõpus läbi, et valitud kriteeriumite alusel hinnata, kas võiks lisada täiendavaid HKSi alla kuuluvaid kaupu või sektoreid.

9. Kas SPIMi kohaldatakse kasutatud kaupadele?

- [SPIMi määrus](#) kehtib kõikidele ELi *imporditavatele*, nimelt ELi ühtsel turul vabasse ringlusesse lastavatele kaupadele.

10. Kas SPIMi kohaldatakse tagastatud kaupadele?

- Tagastatud kaubad on liidu tolliseadustiku (määrus (EÜ) nr 952/2013) artiklis 203 määratletud kaubad. Need on vabasse ringlusesse lastud kaubad, millele kehtib tollimaksuvabastus, sest need olid juba varem Euroopa Liidu kaubad sellepärast, et need eksporditi ELi kaupadena, või sellepärast, et need olid juba varem vabasse ringlusesse lastud, ja kuna need vastavad teatud tingimustele (nt lastakse vabasse ringlusesse kolme aasta jooksul pärast eelnevat eksportimist). Tingimused, mille alusel neid kaupu käsitatakse tagastatud kaupadena, on kehtestatud tollialaste õigusaktidega, ning pädevad tolliasutused hindavad kaupade ELis vabasse ringlusesse lastavateks kuulutamisel, kas need tingimused on täidetud.
- Üleminekuperioodil ei kehti tagastatud kaupadele SPIMi aruandluskohustused, nagu on määratletud Liidu tolliseadustiku artiklis 203. Seetõttu ei ole vaja nende kaupadega seonduvat heidet SPIMi kvartaliaruandesse lisada. Aruandluskohustused kehtivad siiski liidu tolliseadustiku artiklis 205 määratletud tagastatud kaupadele. Artikkel 205 kehtib tagastatud kaupadele, mis algselt reeksporditi pärast sees töötlemist.
- Aruandvad deklarandid peavad lõplikul perioodil oma SPIMi aastaaruandes ELi välise tollipäritoluga¹ tagastatud kaupadest teatama, ent nende kaupadega kaasneva seonduva

---

¹ Tollistaatus viitab liidu tolliseadustiku (määrus (EÜ) 952/2013) artikli 5 lõike 22 kohaselt kaupade ELi või ELi välise kaupade staatusele. Tollistaatus on kaupade päritolust sõltumatu ning ei mõjuta seda.

koguheitte väärtuseks tuleb sisestada „null“. Liidu tolliseadustiku artiklis 205 määratletud tagastatud kaupade korral peab deklarant seonduvast heitest teatama nagu ka kõigi teiste imporditud SPIMi kaupade puhul.

- Ülaltoodud „tagastatud kaupu“ puudutavad sätted kehtivad ainult ELi välise päritoluga kaupadele. EList pärinevatele (päritolureeglite kohaselt) ELi tagastatavatele kaupadele SPIMi nõudeid ei kohaldata.

11. Kas SPIMi kohaldatakse pakenditele?

- SPIMi aruandluskohustus kehtib siis, kui pakendil toodud CN-kood on esitatud tollideklaratsioonil ning sellele kehtib SPIMi määruse I lisa.

12. Kas SPIM kehtib sõjalistele kaupadele?

- Vastavalt SPIMi määruse artikli 2 lõike 3 punktis c sätestatule ei kohaldu kaupadele, mida veetakse või kasutatakse seoses sõjalise tegevusega vastavalt komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2015/2446 (23) artikli 1 punktile 49.
- Pange siiski tähele, et Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2015/2446 (UCC-DA) artikli 1 lõikes 49 viidatakse nimetatud artikli punktides a ja b toodud sõjalise tegevusega seoses sõjavägede (nt NATO baaside) vahel liikuvatele kaupadele. Seega ei kehti UCC-DA artikli 1 lõikes 49 toodud määratlus kaubanduslike kaupade, nt ELi sõjalistele jõududele müüdavate kaupade liikumisele. See tähendab, et SPIMi määrus kehtib ELis asutatud kaubandusettevõtetes toodetud, parandatud või töödeldud ja seejärel ELi sõjalistele jõududele müüdüd kaupadele.
- UCC-DA artikli 1 lõikes 49 määratletud sõjaliste tegevustega seoses veetavate või kasutatavate sõjaliste kaupade piiriülese liikumise osas võib vastavalt määruse (EL) 2015/2466 (UCC-DA) artikli 1 lõigetele 50 ja 51 kasutada tolliotsust NATO või ELi vormi 302. Kui seesuguste kaupade deklareerimiseks kasutatakse vormi 302, on selge, et need ei ole SPIMi kaubad. Kui kaupu deklareeritakse teisiti, on importijal soovitatav tollideklaratsioonis selgitada, et vastavad kaubad ei ole SPIMi määruse artikli 2 lõike 3 punkti c alusel SPIMi kaubad. Üksikasjalikku teavet NATO ja ELi vormide 302 kasutamise kohta leiab TAXUDi juhenddokumendist sõjalise tegevusega seoses veetavate või kasutatavate sõjaliste kaupade tolliformaalsuste kohta ELis (vormi 302 kasutamine).
- Lisaks tuleb märkida, et kui kaubad impordib mõne ELi liikmesriigi sõjavägi või need imporditakse tema nimel, ent neid ei veeta ega kasutata UCC-DA artikli 1 lõikes 49 toodud tegevuste raames, ei kehti nendele kaupadele ist vabastus.
- Teabe täielikkuse huvides tuleb täpsustada, et UCC-IA artikli 324 lõike 1 punkti c ja lõike 3 kohaselt jääb lennuki tarnimise eesmärgil sees töötlemisele suunatud reeksporditudena käsitletavate kaupade puhul remonditöö antud sätte kohaldamisalasse. Sel juhul SPIMi ei kohaldata.

13. Kas SPIMi kohaldatakse ELi äärepoolseimates piirkondades, näiteks Mayotte'is või La Réunionis valmistatud kaupadele?

- SPIMi määrus kehtib ainult kolmandatest riikidest pärinevatele ja ELi tolliterritooriumile imporditud SPIM kaupadele. ELi tolliterritooriumi moodustavate territooriumite loend on toodud liidu tolliseadustiku (määrus (EÜ) No 952/2013) artiklis 4. La Réunion, Mayotte,

Guadeloupe ja Martinique on ELi tolliterritooriumi osad ning SPIMi määrust ei kohaldata seega nendel territooriumitel toodetud kaupadele.

14. Millised kolmandad riigid jäävad SPIMi kohaldamisalasse?

- Põhimõtteliselt hõlmab SPIM kaupade importi kõigist ELi välistest riikidest. Kuigi teatud kolmandad riigid, kes osalevad ELi HKSis või kellel on sellega seotud heitkogustega kauplemise süsteem, on aga SPIMi rakendamisest vabastatud, et sama toote eest ei makstaks topelt süsinikuhinda. See kehtib Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) liikmete ja Šveitsi puhul.
- SPIMi kohaldatakse elektrienergiale, mis on toodetud ja imporditud kolmandatest riikidest (kaasa arvatud nendes riikides, kes soovivad oma elektrienergia turud ELiga integreerida). Kui need elektrienergia turud täielikult integreeritakse ja tingimusel, et rakendatakse teatud rangeid kohustusi ning antakse lubadusi, võivad need riigid saada ist vabastuse. Sel juhul vaatab EL 2030. aastal läbi kõik vabastused (selleks ajaks peavad vastavad partnerid olema rakendanud CO₂ heite vähendamise meetmed, mida nad on lubanud rakendada) ja ELi süsteemiga samaväärse heitkogustega kauplemise süsteemi.

15. Kas Ühendkuningriigist pärinevate SPIM kaupade importimisest peab aru andma?

- Ühendkuningriigist pärinevate SPIM kaupadega seonduvast heitest tuleb üleminekuperioodil aru anda.

16. Mis toimub üleminekuperioodil?

- Üleminekuperioodil, mis algas 1. oktoobril 2023 ja lõpeb 2025. aasta detsembri lõpus, peab aruandev deklarant (st importija või kaudne tolliesindaja) iga kvartali lõpus teatama kvartali jooksul imporditud SPIM kaupadega seonduvast heitest. Finantskohandust ei tasuta, mis jätab aega lõpliku süsteemi ellu rakendamiseks.
- Aruandvad deklarandid peavad SPIMi kvartaliaruannete esitamiseks kasutatavale üleminekuregistrile juurdepääsu saamiseks võtma ühendust oma asukohajärgse riigi pädeva asutusega.

17. Kas SPIMi määruse nõuete täitmata jätmise korral rakendatakse trahve?

- Jah. Alates 1. oktoobrist 2023 on SPIMi kaupadega seonduvast heitest teatamine kohustuslik. Aruandvatele deklarantidele võidakse rakendada trahve summas 10–50 eurot teatamata heite tonni kohta.
- Riiklik pädev asutus võib esitamata, ebaõige või puuduliku SPIMi aruande korral algatada parandusprotseduuri, andes aruandvale deklarandile võimaluse võimalikud vead parandada.
- Riiklik pädev asutus rakendab trahve, kui a) aruandev deklarant ei ole rakendanud SPIMi aruande esitamise kohustuse täitmiseks vajalikke meetmeid, või b) kui SPIMi aruanne on ebatäpne või puudulik ja aruandev deklarant ei ole pärast pädeva asutuse poolset parandusprotseduuri algatamist rakendanud vajalikke meetmeid SPIMi aruande parandamiseks.

18. Kust leian teavet selle kohta, kuidas seonduva heite kohta aru anda?

- Kogu aruandluseks vajaliku teabe leiab [rakendusmäärusest \(EL\) 2023/1773, millega kehtestatakse üleminekuperioodil kehtivad aruandluse reeglid](#). Komisjoni teenistused on tootjate ja importijate vahelise teabeedastuse hõlbustamiseks avaldanud ja ajakohastanud kaks juhendit (ühe SPIM kaupade importijale ja teise kolmandate riikide tootjatele) ning ühe vabatahtlikult kasutatava teabeedastuse vormi, et hõlbustada teabevahetust liikmesriikide vahel. Need dokumendid leiate SPIMi veebilehelt: https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en.
- ELi importijatele suunatud juhendid on tõlgitud ELi 24 ametlikus keeles. ELi väliste tootjatele suunatud juhendid on kättesaadavad inglise, prantsuse, saksa, poola, hispaania, itaalia, araabia, hindi, korea, mandariini, portugali, türgi ja ukraina keeles.
- SPIMi veebilehelt leiab ka veebiseminare, e-õppe jm materjale.

19. Kas Exceli formaadis teabeedastusvormi kasutamine on kohustuslik?

- Ei, teabeedastusvormi kasutamine ei ole kohustuslik, ent on soovituslik.
- Teabeedastusvorm on tööriist, mille abil käitaja saab vastavalt [rakendusmääruses \(EL\) 2023/1773](#) kirjeldatud meetodikale määrata kindlaks SPIMi kaupadega seonduva heite. Selle vormiga tagatakse arvutustes kõigi asjaomaste lähtevoogude ja heiteallikate, elektrienergia tarbimise ning asjaomaste lähteainete arvesse võtmine.
- Vorm hõlmab töölehte „Summary_Communication“, millel on välja toodud kogu aruandvale deklarandile vajalik teave. Seega hõlbustab see tööleht kolmanda riigi tootjate ja importijate (või nende esindajate) vahelist teabevahetust.
- SPIMi veebisaidil on saadaval eeltäidetud versioonid, mis aitavad kasutajatel täita teabeedastusvormi. Lisaks on kõiki vajalikke samme kirjeldav koolitusvideo saadaval alljärgneval [lingil](#).

20. Kes vastutab ebaõige või ebapiisava teabe esitamise eest?

- Vastutab aruandev deklarant. See võib olla importija või kaudne tolliesindaja. Riiklik pädev asutus vastutab aruandva deklarandiga vajaliku dialoogi alustamise eest ning võib kohaldada trahve.

21. Kelle poole võin pöörduda, kui mul on täpsemaid täiendavaid küsimusi?

- Asjaomased riiklikud pädevad asutused ning ka Komisjon vastavad kõigile teie SPIMi rakendamist puudutavatele muredele.
- Riiklike pädevate asutuste loetelu avaldatakse Komisjoni SPIMile pühendatud veebilehel ning seda uuendatakse pidevalt: [süsiniku piirimeede \(europa.eu\)](#).

Aruandlus: üldised küsimused

22. Kes vastutab SPIM aruandluse eest?

- Tolliasutused teatavad üleminekuperioodil tollideklarantidele nende teabe esitamise kohustusest. Aruandev deklarant on sõltuvalt sellest, kes esitab tollideklaratsiooni, kas

importija või kaudne tolliesindaja. Tolliasutused võivad oma äranägemisel otsustada, mis kujul nad aruandvaid deklarante nende aruandluskohustustest teavitavad.

- Aruandluskohustuse eest vastutav isik võib olla üks järgmistest:
  1. importija, kui (i) importija esitab tollideklaratsiooni kauba vabasse ringlusse lubamiseks enda nimel ja enda eest; ja kui (ii) importija on ühtlasi deklarant, kes on volitatud tollideklaratsiooni esitama, ning deklareerib kaupade impordi;
  2. kaudne tolliesindaja, kui tollideklaratsiooni esitab määruse (EL) nr 952/2013 artikli 18 kohaselt määratud kaudne tolliesindaja juhul, kui importija on asutatud väljaspool liitu või kui kaudne tolliesindaja on nõustunud aruandluskohustusega vastavalt määruse (EL) nr 2023/956 artiklile 32, kui importija on asutatud ELis. Valitud kaudne tolliesindaja peab olema asutatud ELis ning vastama vastavas liikmesriigis tolliesindajatele kehtivatele tingimustele (vt määruse (EÜ) nr 952/2013 artiklit 18).

23. Kas ühel importijal võib olla mitu kaudset tolliesindajat ja vastupidi?

- Importija võib kasutada erinevaid kaudseid tolliesindajaid, kes kõik vastutavad konkreetsete SPIMi kaupade eest, mis on nende tollideklaratsioonis deklareeritud. Iga esindaja näitab tolliasutuses oma EORI numbrit, millega tõendatakse, kes vastutab SPIMi aruandluskohustuse eest. See välistab seonduva heite topelt loendamise.
- Kaudne tolliesindaja võib samuti täita SPIMi aruandluskohustust ning aruandva deklarandi rolli mitme importija jaoks. Sel juhul peab kaudne tolliesindaja siiski esitama ühe SPIMi kvartaliaruande, mis hõlmab kõiki SPIMi kaupu, mille kohta ta on tollideklaratsiooni esitanud. Ta ei tohi samal aruandeperioodil esitada mitut SPIMi kvartaliaruannet.

24. Mis on EORI-number ja milline on EORI-numbrite roll aruandluses?

- Vastavalt liidu tolliseadustiku delegeeritud õigusakti ([UCC-DA](#)) 2015/2446 artikli 1 lõikele 18, „Ettevõtjate registreerimis- ja identifitseerimisnumber ([EORI-number](#))” – liidu tolliterritooriumil kasutatav kordumatu tunnusnumber, mille toll annab ettevõtjale või muule isikule, et registreerida ta tollialastel eesmärkidel. EORI-number on ainulaadne ELi tolliterritooriumil, sest seda võib kasutada tolliga seotud tegevuseks asjaomase isiku jaoks igas ELi liikmesriigis. Näiteks Hollandi ettevõtte, kellel on Hollandi EORI-number võib esitada deklaratsiooni vabasse ringlusse lubamiseks Hispaanias. Kui Hollandi ettevõtte soovib kasutada tolliesindajat, võib see tolliesindaja olla asutatud Hispaanias, kuid mitte tingimata; viimasel juhul tuleb järgida tolliseadustiku artikli 18 lõike 3 sätteid. Igal juhul, olenemata tolliesindust käsitlevatest siseriiklikest õigusaktidest, on isikutel, kes vastavad tolliseadustiku artikli 39 punktides a-d sätestatud kriteeriumidele (st kriteeriumidele, mida täidab volitatud ettevõtja tollialaste lihtsustuste puhul), õigus osutada selliseid teenuseid muus liikmesriigis kui see, kus nad on asutatud.
- SPIM-deklarandid peavad esitama oma SPIM-aruande, kasutades sama EORI-numbrit, mille nad esitasid tollile tollideklaratsiooni esitamisel. Iga ettevõtja kohta võib olla ainult üks EORI number. Pädevaks siseriiklikuks asutuseks on selle ELi liikmesriigi siseriiklik asutus, kus aruandev deklarant on saanud oma EORI-numbri.

25. Kas ettevõtteid, millel on erinevates liikmesriikides erinevate ettevõtjate registreerimis- ja identifitseerimisnumbritega (EORI numbrid) tütarettevõtteid, võivad esitada aruandeid tsentraalsel tasandil?

- SPIM kaubad seotakse SPIM aruandva deklarandiga põhimõtteliselt tolliasutusele esitatud EORI numbri kaudu. See tähendab automaatselt, et erinevate (erinevate EORI numbritega) tütarettevõtete SPIM aruanded koostatakse eraldi.
- Erinevad samasse rahvusvahelisse korporatsiooni kuuluvad kontserni ettevõtteid võivad aga nimetada oma tollikohustuste ja nendega seotud SPIMi kohustuste täitmiseks ühe kaudse tolliesindaja, kes täidab neid kohustusi kõigi kontserni ettevõtete eest tsentraalsel tasandil.
- Üks kontserni ettevõtte võib täita kaudse tolliesindaja rolli ka kõigi teiste kontserni ettevõtete imporditud SPIM kaupade osas. Siiski kehtib järgmine üldine reegel: kaudsed tolliesindajad, kes täidavad aruandva deklarandi rolli ning esitavad SPIMi aruandeid, peavad täitma ka SPIMi aruandes kajastatud kaupadega seotud tollikohustusi.
- Üks kontserni ettevõtte saab SPIM aruandeid esitada ka teiste sama rahvusvahelise korporatsiooni kontserni ettevõtete teenusepakkujana. See on põhimõtteliselt võimalik, ent (i) teised kontserni ettevõtteid jääksid enda imporditud kaupade osas aruandvateks deklarantideks ning seega SPIM aruande eest juriidiliselt vastutavaks, ja (ii) teenusepakkuja rollis kontserni ettevõtte peaks esitama eraldi SPIMi aruande kõigi kontserni ettevõtete imporditud kaupade, kaasa arvatud ettevõtte enda imporditud kaupade kohta.

26. Millised on aruandluskohustused? Mis tähtjaks pean aruande esitama?

SPIMi üleminekuajaperioodil 1. oktoobrist 2023 kuni 31. detsembrini 2025 peab importija esitama SPIM aruande kord kvartalis. See aruanne hõlmab teavet eelmisel kvartalil imporditud kaupade kohta ning tuleb esitada hiljemalt üks kuu pärast vastava kvartali lõppu. Alljärgnevalt on välja toodud üleminekuajaperioodi aruannete esitamise kalender:

REPORTING PERIOD	SUBMISSION DUE BY	MODIFICATION POSSIBLE UNTIL*
2023: October – December	2024: January 31	2024: July 31
2024: January – March	2024: April 30	2024: July 31
2024: April – June	2024: July 31	2024: August 30
2024: July – September	2024: October 31	2024: November 30
2024: October – December	2025: January 31	2025: February 28
2025: January – March	2025: April 30	2025: May 31
2025: April – June	2025: July 31	2025: August 31
2025: July – September	2025: October 31	2025: November 30
2025: October – December	2026: January 31	2026: February 28

Aruanne hõlmab teavet, millele viidatakse määruse artiklis 35:

- iga SPIM kaubaliigi üldkogus;
- tegelik seonduv koguheide;
- kaudne koguheide;
- imporditud SPIM kaupadega (kaasa arvatud asjakohastel juhtudel nende seotud lähtematerjalidega) seonduva heite eest päritoluriigis tasumisele kuuluv süsinikuhind, võttes seejuures arvesse võimalikke hinnaalandeid ja muul kujul hüvitisi.

27. Mul ei õnnestunud esimest SPIMi aruannet tehniliste probleemide tõttu tähtaegselt esitada. Mida ma peaksin tegema?

- Kui aruandval deklarandil ei ole võimalik tehniliste rikete tõttu esitada SPIMi aruannet tähtajaks, saab SPIM üleminekuregistri kaudu taotleda aruande esitamist hilinemisega.
- Esimese kahe aruandeperioodi puhul (st aruanded, mille esitamise tähtaeg on 31. jaanuar 2024 ja 30. aprill 2024) on SPIMi üleminekuperioodil kuni 31. juulini 2024 võimalik kasutada võimalust "Taotle viivitust (tehniline viga)". Kolmanda aruandeperioodi puhul (st aruannete esitamise tähtaeg on 31. juuli 2024) on see võimalus kättesaadav kuni 30. augustini 2024. Pärast taotluse esitamist on aruandvatel deklarantidel 30 päeva aega oma SPIM aruande esitamiseks.
- Riiklikele pädevatele asutustele antud juhiste kohaselt ei rakendata esimese SPIMi aruande esitamisel tehnilistesse raskustesse sattunud aruandvatele deklarantidele trahve.
- Hilinemisega esitamise taotlemise nupu kohta täpsema teabe saamiseks võite tutvuda Komisjoni SPIMi veebilehel rubriigis „Suunised“ (*Guidance*) avaldatud dokumendiga „ – hilinemisega esitamise taotlemise protsess deklarantidele“ (*SPIM – Request Delayed Submission Process for declarants*).

28. Mul jäi SPIMi aruanne tähtajaks esitamata. Mis nüüd saab?

- SPIMi aruande aruandlusperioodil esitamata jätmine on [rakendusmääruse](#) nõuete rikkumine. SPIMi aruande esitamata jätmise korral võidakse rakendada trahve.
- Kui aruandval deklarandil ei ole võimalik aruande esitamise tähtajaks SPIMi aruannet esitada, esitab riigi pädev asutus SPIM üleminekuregistri kaudu aruande esitamise nõude. Kui aruandev deklarant ei ole registreeritud, suhtleb riiklik pädev asutus temaga registriväliselt.
- Teise variandina peaksid deklarandid SPIMi aruande esitamiseks pärast tähtaja möödumist pöörduma oma asukohajärgse liikmesriigi pädeva asutuse poole. Seda tehakse läbi SPIM üleminekuregistri taotluste esitamise funktsiooni nupu kaudu. Kui deklarant ei ole registreeritud, peab ta riikliku pädeva asutusega ühendust võtma läbi [Komisjoni SPIM veebilehe](#) rubriigis „Kuhu teatada“ („Where to report“) avaldatud dokumendis „Esiagne süsiniku piirimeetme riiklike kontrolliasutuste loend“ („Provisional list of NCAs for the Carbon Border Adjustment Mechanism“) toodud kontaktandmeid kasutades.
- Riiklik pädev asutus annab aruandvale deklarandile viitenumbri (aasta/kvartal/EORI), mis võimaldab aruandval deklarandil kasutada SPIM üleminekuregistris funktsiooni „Taotle

hilinemisega esitamist (riikliku pädeva asutuse taotlusel)“. Seejärel peab deklarant esitama aruande 30 päeva jooksul.

- Hilinemisega esitamise taotlemise nupu kohta täpsema teabe saamiseks võite tutvuda [Komisjoni SPIM veebilehel](#) rubriigis „Suunised“ (Guidance) avaldatud dokumendiga „ – hilinemisega esitamise taotlemise protsess deklarantidele“ (SPIM – Request Delayed Submission Process for declarants).

29. Impordin SPIMi kaupu väga väikestes kogustes. Kas need kaubad kuuluvad SPIMi määruse rakendusalasse?

- Juhul, kui kehtib *de minimis* erand, võidakse väikeses koguses imporditud SPIMi kohaldamisalasse kuuluvaid kaupu automaatselt käsitleda SPIMi määruse kohaldamisest vabastatuna. Sel juhul aruandluskohustust ei ole.
- *De minimis* erand kehtib kaubasaadetistele, mille puhul SPIMi kaupade tegelik koguväärtus ei ületa 150 eurot. Seega tuleb arvesse võtta kõigi ühte saadetisse kuuluvate SPIMi kaupade üldist väärtust ning kui see on suurem kui 150 eurot, siis *de minimis* erand ei kehti. Ülaltoodu illustreerimiseks mõelge järgmisele kahele juhtumile:
  - 1. juhtum: Minu saadetises on X kaupa, mis ei ole SPIMi kaubad ja millest iga nimiväärtus on Y eurot. *De minimis* erandi rakendamine ei ole nende puhul asjakohane. Mul on ka üks transpordikonteiner CN-koodi (2523 21 00) alusel tuvastatavale portlandtsemendile, mille väärtus ei ületa 150 eurot. Kehtib *de minimis* erand.
  - 2. juhtum: Minu saadetises on X kaupa, mis ei ole SPIMi kaubad ja millest iga nimiväärtus on Y eurot. *De minimis* erandi rakendamine ei ole nende puhul asjakohane. Transpordin ka ühe tonni valget portlandtsementi (CN-kood 2523 21 00) ja ühe tonni teist portlandtsementi (CN-kood 2523 29 00). Mõlema SPIMi kauba väärtus on 120 eurot. Minu saadetisse kuuluvate SPIMi kaupade koguväärtus on suurem kui 150 eurot ning seega *de minimis* erand ei kehti.

30. Mida peetakse „saadetiseks“?

- Üks „saadetus“ tähendab tooteid, mis on:
  - a) saadetakse samaaegselt ühelt eksportijalt ühele kaubasaajale; või
  - b) mis on seotud üheainsa veodokumendiga, mis hõlmab nende saatmist alates eksportijalt kaubasaajale või sellise dokumendi puudumisel üheainsa arvega.
- Sama kaubasaatja poolt samale saajale lähetatud kaubad, mis telliti ja saadetakse eraldi, isegi kui need saabuvad samal päeval, kuid eraldi postipakkidena postkontorisse või ekspresvedajale sihtkohta, tuleks käsitleda eraldi saadetistena. Samamoodi kaubad, mis on tehtud ühe tellimusega, kuid lähetatakse eraldi, tuleks käsitleda eraldi saadetisena. Sellist määratlust tuleks siiski kohaldada, ilma et see piiraks tollieeskirju reguleerivate sätete kohaldamise kontrollimist (UCC artikkel 46). Toll võib läbi viia mis tahes kontrolli, mida nad peavad vajalikuks tollieeskirjade järgimiseks.
- Tuleb siiski meeles pidada, et määruse art. 27 kohaselt, kasutab komisjon meetmeid, et võidelda kõrvalehoidmise vastu, millega kaasneb saadetiste kunstlik jagamine saadetisteks, mille väärtus ei ületa 150 euro suurust miinimumkunnist (vt määruse artikkel 27 lõige 2b).

31. Olen füüsiline isik ja isiklikuks tarbeks interneti teel SPIMi kaupu ostnud. Hiljem sain aru, et need kaubad imporditi ELi. Kas ma pean täitma SPIMi määruse aruandluskohustusi?

- SPIM kehtib peamiselt põhimaterjalidele ja põhimaterjalidel põhinevatele kaupadele nagu teras ja tsement. See kehtib vaid vähestele valmistoodetele. Kui saadetisse kuuluvate SPIMi kaupade tegelik koguväärtus ei ületa 150 eurot, kehtib *de minimis* erand.
- Teiseks ostavad eraisikud kaupu tavaliselt ELis asutatud müüja kaudu, kes impordib kaupu kulleriga. Kuller esitab i kontekstis „aruandva deklarandina“ käsitatava müüja nimel tollideklaratsiooni. Sel juhul ei nimetata eraisikut tollideklaratsioonis ja SPIMi määrust talle ei kohaldata. Võtke siiski arvesse, et kui tollideklaratsioonist ilmneb, et füüsiline isik on importija ja et tolliesindus kulleri kaudu on otsene, vastutab vastav füüsiline isik SPIMi aruandluskohustuste täitmise eest.

32. Ma ei ole konkreetsetes aruandekvartalis SPIMi kaupu importinud. Kas ma pean SPIMi aruande esitama?

- Kui te ei ole konkreetsetes kvartalis SPIMi kaupu importinud (st ei ole selliseid kaupu vabasse ringlusesse lasknud), ei ole teil vaja selles kvartalis SPIMi aruannet esitada.

33. Kas deklareeritud SPIMi kaupadega seotud käitajate/käitiste nimetamine on kohustuslik?

- Üldreeglina on aruandev deklarant kohustatud esitama SPIMi kaupade käitaja ja nende kaupade tootmise käitise andmed.
- Erandina sellest reeglist võivad aruandvad deklarandid otsustada enne 30. juunit 2024 imporditud kaupade kohta teavet mitte esitada, kui seonduva heite kindlaksmääramisel on vastavalt rakendusmääruse (EL) 2023/1773 artikli 4 lõikele 3 kasutatud mõnda muud meetodit, sealhulgas Komisjoni poolt kättesaadavaks tehtud ja avaldatud vaikeväärtusi.
- SPIMi üleminekuregistri raames pakutavasse käitiste/käitajate registrisse käitajate/käitiste lisamine ei ole kohustuslik. See on lisafunktsioon, mis on mõeldud mitmekordse aruandluse korral koormuse vähendamiseks. Seega võib teabe käitajate/käitiste kohta sisestada otse SPIMi aruandesse ilma seda eelnevalt käitiste/käitajate registrisse kandmata.

34. Kuidas peaksin käituma, kui kaupu tootnud ettevõtte importimise ajal enam ei tegutse?

- Rakendusmäärus ei sisalda erandit ettevõtete suhtes, kes on tegevuse lõpetanud. Seega kehtib sama aruandluskohustus nagu mis tahes muu SPIM-kaupade impordi puhul.
- Kui aruandekohustuslane ei suuda siiski aruandluskohustust täita ja kuna käitajat ei ole enam olemas, võib deklarant kasutada heitkoguste andmete esitamisel sarnaste või identsete kaupade omasid ning esitada selle kohta info lisateabe lahtris. Sarnaste või identsete kaupade määratluse jaoks võib viidata rakendusaktide määruse (EL) 2015/2447 artiklile 1 lg 4 ja 14.
- Lisaks tuleks operaatori nime ja operaatori tunnuse lahtris märkida, et operaatorit ei

eksisteeri. Komisjon ja riiklik pädev asutus võivad kontrollida nende väidete tõesust läbivaatamisprotsessi käigus ning algatada paranduse menetluse, kui seda peetakse vajalikuks.

Aruandlus: kohustused ja protseduurid

35. Milline on Euroopa Komisjoni roll üleminekuperioodil?

Komisjonil on üleminekuperioodil järgmised ülesanded:

- SPIMi üleminekuregistri haldamine.
- Aruandvate deklarantide esitatavate SPIMi aruannete läbivaatus ning riiklikele pädevatele asutustele nende aruannete nimekirja esitamine, mille osas komisjonil on põhjust arvata, et need ei vasta SPIMi reeglitele.
- SPIMi rakendamise, selle edenemise ning nõuete täitmisest kõrvalehoidmise riskide jälgimine ning SPIMi mõju analüüsimine ekspordile, tootmisahela järgmise etapi toodetele, kaubavoogudele ja vähem arenenud riikidele.
- Rakendusaktide kujul teiseste õigusaktide koostamine:
  - 2023. aasta keskel üleminekuperioodi kohta (artikkel 35), aruandluskohustuste ja aruandlustaristu kohta.
  - 2024. aasta keskel deklarantide volitamise kohta (artiklid 5 ja 17) ning registri kohta (artikkel 14).
  - 2025. aasta keskel rakendusaktid kaudse heite (IV lisa) tõendamise (artikkel 8), tõendajate akrediteerimise (artikkel 18), tasutud süsinikuhinna (artikkel 9), tollile esitatava teabe (artikkel 25), mandrilava (artikkel 2), HKS-i keskmise hinna (artikkel 21), SPIMi deklaratsiooni (artikkel 6), meetoodika (artikkel 7) ja ühikute tasuta eraldamise (artikkel 31) kohta.
- 2025. aasta keskel tõendajate akrediteerimiseks (artikkel 18) ja sertifikaatide ostmiseks ning müümiseks (artikkel 20) delegeeritud õigusaktide kujul teiseste õigusaktide ettevalmistamine. Vajaduse korral koostab Komisjon ka delegeeritud õigusaktid nõuete täitmisest vabastatud riikide ja elektrienergiale kehtivate eeskirjade kohta ning nõuete täitmisest kõrvalehoidmise vastaste meetmete kohta.
- Ühise keskse platvormi loomine, millel hakkavad lõplikul perioodil toimuma sertifikaatide müük ja tagasiostmine.

36. Mis on liikmesriigi pädev asutus (NCA)?

- Iga liikmesriik on määranud riikliku pädeva asutuse, kes hakkab täitma määrusega (EL) 2023/956 sätestatud funktsioone ja kohustusi. Lühidalt öeldes vastutavad riiklikud pädevad asutused SPIMi kvartaliaruande kvaliteedi kontrollimise eest (Komisjoni abil) ja vajaduse korral aruandvate deklarantidega dialoogi pidamise eest. Riiklikud pädevad asutused tagavad SPIMi reeglite täitmise ja võivad kohaldada trahve. Lõplikul perioodil alates 2025. aastast hakkavad riiklikud pädevad asutused andma „volitatud SPIMi deklarandi“ staatust.

- Riiklike pädevate asutuste loetelu avaldatakse komisjoni SPIMile pühendatud veebilehel ning seda uuendatakse pidevalt: [süsiniku piirimeede \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-observatory/). Riiklik pädev asutus on aruandva deklarandi asukohajärgse liikmesriigi riiklik pädev asutus.

37. Kas SPIMi kaupade importijad peavad üleminekuperioodil olema SPIMi kaupade importimiseks „volitatud“?

- SPIMi kaupade importijad ei pea üleminekuperioodil olema nende kaupade ELi importimiseks volitatud. Tolliasutused teavitavad SPIMi kaupade importijaid importimise hetkel nende aruandluskohustustest.

38. Kas üleminekuperioodil kehtib tõendamiskohustus?

- Ei, välise sõltumatu asutuse poolne tõendamine muutub kohustuslikuks alles alates 2026. aastast. Eelseisvatel aastatel kehtestatakse lõplikuks perioodiks teised õigusaktid, millega määratakse kindlaks ELi importijatelt üleminekuperioodil kogutud andmetel põhineva heite tõendamise reeglid.

39. Millistest seonduvatest heitkogustest tuleb igas SPIMi sektoris teatada?

- Alljärgnevas tabelis antakse ülevaade SPIMi kohaldamisalasse kuuluvast eriheitest ja kasvuhoonegaasidest ning sellest, kuidas igas SPIMi rakendusalas järelejätkavas sektoris otse- ja kaudne heide kindlaks määratakse. Aruandluse ja kaupadega seonduva heite arvutamise meetodite väljatöötamisel võeti arvesse iga sektori eripärasid, tuginedes samas ka kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemile:

Küsimus	SPIMi kaup					
	Tsement	Väetised	Raud / teras	Alumiinium	Vesinik	Elektrienergia
Aruandlusmõõdustik	kauba tonni (kohta)					MWh (kohta)
Hõlmatud kasvuhoonegaasid	Ainult CO ₂	CO ₂ (pluss teatud väetiste puhul lämmastikoksiid)	Ainult CO ₂	CO ₂ (pluss teatud alumiiniumkaupade puhul perfluorotsüüsivesinikud (PFCd))	Ainult CO ₂	Ainult CO ₂
Ülemineku- perioodil hõlmatud heide	Otse- ja kaudne heide					Ainult otseheide

Lõplikul perioodil hõlmatud heide	Otse- ja kaudne heide	Ainult otseheide, vaadatakse läbi	Ainult otseheide
Seonduva otseheite kindlaks-määramine	Tegeliku heite alusel, ent kuni 30. juunini 2024 imporditavate kaupade (st kuni 31. juulini 2024 esitatavad i aruanded) otsene seonduv eriheide võib kuni 100% ulatuses ja kuni 31. detsembrini 2025 imporditavate kaupade summaarne seonduv eriheide kuni 20% ulatuses põhineda hinnangutel (sh vaikeväärtustel).		Vaikeväärtuste alusel, välja arvatud juhul, kui täidetud on mitmed kumulatiivsed tingimused
Kaudse seonduva heite kindlaks-määramine	Tegeliku elektrienergia kulu ja elektrienergia heiteteguri vaikeväärtuste alusel, välja arvatud juhul, kui tingimused on täidetud (st otsene tehniline ühendus või elektrienergia ostuleping). Kuni 30. juunini 2024 imporditud kaupade kaudne seonduv eriheide võib kuni 100% ulatuses põhineda hinnangutel (sh vaikeväärtustel).		Ei kohaldu

40. Millist teavet peavad aruandvad deklarandid taotlema kolmandates riikides asuvatelt tootjatelt SPIMi kvartaliaruande esitamiseks?

- SPIMi deklarant peab SPIMi aruandes esitama [rakendusmääruse I lisa](#) toodud teabe.
- Kogu vajaliku teabe olemasolu tagamiseks peaks aruandev deklarant tootjalt küsima eespool nimetatud [rakendusmääruse](#) IV lisa toodud teavet. Komisjoni teenistused koostasid selle teabe alusel vabatahtlikult kasutatava teabeedastusvormi (Exceli formaadis), mis hõlbustab käitajate ja importijate vahelist teabeedastust. Vorm on leitav komisjoni [veebilehelt](#).
- Alates 2025. aasta jaanuari algusest võimaldab SPIMi registri uus portaaliosa ELi-välistel käitiste käitajatel üles laadida ja jagada oma käitiste ja heitkoguste andmeid aruandvate deklarantidega sujuval viisil. deklarandid saavad hankida ELi-väliste käitiste käitajate esitatud teavet üleminekuregistrist. Uus funktsioon vahekaardil „Heitkogused“ võimaldab deklarandil otsida kolmandate riikide käitiste registrit ja pääseda sealt juurde vastavatele käitiste ja heitkoguste andmetele. Selleks, et see toimiks, peavad deklarandid jagama oma EORI-numbrit tarnijaga väljaspool SPIM registrit. Tulevases värskenduses antakse operaatoritele võimalus jagada oma teavet kõigi huvitatud deklarantidega.

41. Olen ELi-väline käitaja. Kuidas saan kõige paremini jagada andmeid ELi aruandvate deklarantidega?

- ELi-välised käitiste käitajad võivad kasutada eelmainitud suhtlusmalli (vt küsimus 41), et jagada kogu aruandluseks vajalikku teavet aruandvate deklarantidega.

- Lisaks võimaldab registri uus portaali osa ELi-välistel käitiste käitajatel oma käitiste ja heitkoguste andmeid sujuvalt üles laadida ja aruandvate deklarantidega jagada, selle asemel, et need igale deklarandile eraldi esitada. Portaali võimaldab operaatoritel tagada äriiselt tundlike andmete konfidentsiaalse käsitlemise. Seejärel saavad aruandvad deklarandid oma aruandluskohustuse täitmiseks oma aruanded automaatselt nende heitkoguste andmetega täita. Käitiste operaatorite registreerimine algab 1. jaanuaril 2025.

42. Millised originaaldokumendid esitatakse koos SPIMi kvartaliaruandega?

- Ühtki originaaldokumenti ei ole vaja esitada. Aruandev deklarant peab SPIMi kvartaliaruande jaoks vajaliku teabe esitama ainult SPIMi üleminekuregistri kaudu.
- [Üleminekumääruse](#) III lisa jaotises A.2 kirjeldatud läbipaistvuse põhimõtte kohaselt tuleb täielikke ja läbipaistvaid dokumente kõigi toodetud kaupadega seonduva heite kindlaksmääramise seisukohalt oluliste andmete kohta, kaasa arvatud vajalike lisadokumentide kohta säilitada käitisel vähemalt 4 aastat pärast aruandeperioodi. Need andmed võib avaldada aruandvale deklarandile. ELi liikmesriigid võivad neid dokumente taotleda SPIMi kvartaliaruande läbivaatamisel.

43. Olen nii importija kui ka teise importija nimel SPIMi aruandeid koostav kaudne tolliesindaja. Kas ma esitan ühe SPIMi aruande või kaks eraldi SPIMi aruannet?

- Aruandev deklarant võib olla nii importija (ettevõtte A, impordib terast) kui ka kaudne tolliesindaja (alumiiniumit importiva ettevõtte B nimel) rollis. Sel juhul peab aruandev deklarant esitama ühe SPIMi kvartaliaruande, mis hõlmab kõiki SPIMi kaupu, mille kohta ta on tollideklaratsiooni esitanud.

44. Mis on tegelik tasumisele kuuluv „süsinikuhind“, millest ma pean teatama?

- Nagu [SPIMi määruses](#) viidatud, on süsinikuhind rahasumma, mis makstakse kolmandas riigis süsinikuheite vähendamise kava alusel mitmesugustes erinevates vormides, näiteks maksu, lõivu, tasu või heitkogustega kauplemise süsteemi raames lubatud heitkoguse ühikuna, arvatuna sellise meetmega hõlmatud ja kaupade tootmise käigus vabanevate kasvuhoonegaaside põhjal.
- Aruandvad deklarandid peavad üleminekuperioodil esitama selles õigusruumis tegelikult tasumisele kuuluva süsinikuhinna, milles SPIMi kaup toodeti. Selle teabe esitamisel saavad importijad lõplikul perioodil allahindluse, et vältida seonduva heite eest tasu võtmist kahel korral.

45. Kes kontrollib esitatud andmete ja aruannete õigsust?

- Komisjon viib üleminekuperioodil ja vastavalt [rakendusmääruse](#) artiklile 11 läbi SPIMi aruannete esimese läbivaatuse ning edastab riiklikule pädevale asutusele puudulike ja kahtlaste aruannete (st kui Komisjonil on alust arvata, et SPIMi määruse nõuetest ei ole kinni peetud) loetelu. Riiklik pädev asutus peab seejärel otsustama, kas käivitada läbivaatus ja võimalik parandusprotseduur, millega võivad lõpuks kaasneda ka trahvid.

46. Kas esitatud SPIMi aruannet saab parandada?

- [Rakendusmääruse](#) artikli 9 kohaselt võib juba esitatud SPIMi aruannet veel parandada kuni kahe kuu jooksul pärast aruandekvartali lõppu.
- Lisaks sellele kooskõlas rakendusmääruse artikli 9 lõikega 3 võib aruandluskohustuslane deklarant taotleda parandamist ja esitada põhjendused aruande esitamise kohta pärast tähtaega. Deklarandid saavad seda teha, esitades taotluse riiklikule pädevale asutusele üleminekuregistris (funktsioon „Taotlused“). Seejärel hindab pädev asutus seda taotlust ja lubab vajaduse korral aruandval deklarandil uuesti esitada aruande või seda pärast tähtaega parandada. Parandatud SPIMi-aruande uuesti esitamine või vajaduse korral paranduse esitamine peab seejärel toimuma hiljemalt kuu aja jooksul pädeva asutuse heakskiidu saamisest.
- Esimese kahe kvartaliaruande puhul on [rakendusmäärusega](#) lubatud pikem paranduste tegemise periood, mis kestab kuni kolmanda kvartaliaruande esitamise tähtajani. See tähendab, et 31. jaanuariks ja 30. aprilliks 2024 esitatavaid aruandeid võib tagantjärele parandada kuni 31. juulini 2024.

47. Soovin SPIMi aruannet parandada. Kas peaksin üksikuid teabeosi parandama kohe või parandamist vajava teabe kokku koguma ja hiljem esitama konsolideeritud parandusaruande?

- Perioodil, mil aruannet võib muuta, võib muudatusi teha piiramatu arv kordi.
- Kuna Komisjon hakkas 2024. aasta veebruari alguses aruandeid analüüsima, näiteks koostama koondstatistikat, soovitatakse deklarantidel teavet uuendada kohe, kui uus teave saadakse, ka juhul, kui on oodata täiendavaid muudatusi.

48. Kas aruanne tuleb koostada inglise keeles või saab seda teha ka teistes keeltes?

- Aruandeid saab esitada kõigis 24 ELi keeles.

Aruandlus: SPIMi üleminekuregister

49. Mis on SPIMi üleminekuregister?

- Komisjon on aruandluskohustuste tõhusa rakendamise tagamiseks töötanud välja elektroonilise andmebaasi, millesse kogutakse üleminekuperioodil esitatud teave. SPIMi üleminekuregister on standardiseeritud ja turvaline elektrooniline andmebaas, mis hõlmab ühiseid andmelemente üleminekuperioodil aruannete esitamiseks ning juurdepääsu, juhtumite käsitlemise ja konfidentsiaalsuse võimaldamiseks. SPIMi üleminekuregister on määruse (EL) nr 2023/956 artikli 14 kohaselt SPIMi registri väljatöötamise ja rakendamise alus.
- Importijad saavad SPIMi üleminekuregistriga ühenduse luua järgmise lingi kaudu: <https://customs.ec.europa.eu/taxud/uumds/cas>

50. Milleks SPIMi üleminekuregistrit kasutatakse?

- SPIMi üleminekuregister võimaldab teabevahetust Komisjoni, pädevate asutuste, liikmesriikide tolliasutuste ning aruandvate deklarantide vahel.
- SPIMi üleminekuregistrit ei kasutata nõuete täitmise tagamise eesmärgil – kogutud teavet kasutatakse ainult andmeanalüüsiks ning üleminekuperioodil andmete kogumiseks.

51. Kas SPIMi üleminekuregister on sama mis ELi tollialane kauplejaportaal?

- Aruandvatele deklarantidele mõeldud SPIMi üleminekuregister toimib ELi tollialasest kauplejaportaalist (EUCTP) eraldi. Kui vastav ELi liikmesriik seda lubab, võib olemasolevatel importijatel, kes hakkavad täitma ka SPIMi deklarandi rolli, olla võimalik kasutada oma olemasolevat kasutajakontot. Liikmesriigist sõltuvalt võib olla vaja SPIMi moodulile spetsiifilisi juurdepääsuõigusi taotleda.

52. Kas SPIMi üleminekuregistris jagatud andmeid käideldakse konfidentsiaalselt?

- [SPIMi määruse](#) artikli 14 kohaselt on SPIMi registris olev teave „konfidentsiaalne, välja arvatud käitajate nimed, aadressid ja kontaktandmed ning käitiste asukoht kolmandates riikides“. [SPIMi määruse](#) artikkel 13 ja [rakendusmääruse](#) artikkel 15, millega kehtestatakse üleminekuperioodiks aruandluskohustused, hõlmavad riikliku pädeva asutuse saadud teabe osas ametisaladuse hoidmise kohustust.
- Osa taotletud teabest on vajalik esitatud heite taseme tõendamiseks, eelkõige väliste ja sõltumatute tõendajate poolse tõendamise puudumise korral. Siiski on tähtis ka silmas pidada, et suure osa puhul andmetest, mida importija võib küsida ja mida peetakse delikaatseteks, on avaldamine vabatahtlik. Näiteks [rakendusmääruse](#) IV lisa hõlmab teavet „käitiste käitajalt aruandvale deklarandile esitatava soovitatava teatise“ kohta, ent kohustuslik on ainult I lisa toodud teabe esitamine. SPIMi üleminekuregistris on täpsustatud, millise teabe esitamine on kohustuslik ja millise esitamine vabatahtlik.
- Käitiste käitajatel on võimalik vabatahtlikult kasutatavas Exceli formaadis vormil, mida käitajad ja importijad võivad üleminekuperioodil teabe vahetamiseks kasutada, otsustada, kas nad soovivad jagada üksikasjalikult kogu teavet (soovi korral) või ainult SPIMi deklaratsiooni esitamiseks vajalikke sünteesi vahekaarte. Käitajatel on võimalik teatud määral paindlikult otsustada nende hinnangul tundlike andmeid mitte avaldada. Komisjon mõtleb saadud kogemuse alusel ka järele, millise teabe esitamine aruannetes ning väliste tõendajate poolt teha kohustuslikuks lõplikul perioodil.
- Komisjon kaalub võimalust anda lõplikul perioodil tootjatele juurdepääs registrile teabe esitamiseks otse registri kaudu, ilma et aruandvad deklarandid konkreetset teavet näeksid.

53. Kuidas saan registreeruda deklarandiks ning juurdepääsu SPIMi üleminekuregistrile?

- Kui ettevõtja soovib saada SPIMi aruandvaks deklarandiks, peab ta võtma ühendust oma asukohajärgse liikmesriigi riikliku pädeva asutusega. Komisjoni SPIMi veebilehel

juurdepääsuõiguse saanud konto omanik vastutab konto konfidentsiaalsuse säilitamise eest ning delegerib juurdepääsuõigused ettevõttes täiendavatele kontodele (töötajatele).

57. Kes võib aruandva deklarandi nimel SPIMi üleminekuregistris SPIMi aruande täita?

- Sama EORI numbriga võib olla seotud mitu üleminekuregistri kasutajakontot, kui need kontod kuuluvad vastutava aruandva deklarandi (st importija või kaudse tolliesindaja) töötajatele. Korraga saab SPIM üleminekuregistris konkreetset SPIMi kvartaliaruannet muuta siiski ainult üks kasutaja.
- Aruandev deklarant võib juurdepääsu üleminekuregistrile delegerida teenusepakkujale, kes saab SPIMi aruande täita importija eest ja nimel. Delegerimine vastaks sel juhul „tööandja-töövõtja“ delegerimismudelile, milles „tööandja“ on importija või kaudne tolliesindaja ja „töötaja“ on teenusepakkuja.
Pange tähele, et nii importija-tööandja (EO) kui ka teenusepakkuja-töötaja (EMPL) kasutajad tuleb liikmesriigis ühtses kasutajahalduse ja digiallkirja süsteemis konfigureerida ning importija vastutab SPIMi deklarandi juurdepääsuõiguste teenusepakkujale delegerimise (ühtse kasutajahalduse ja digiallkirja süsteemi kaudu) eest (teenusepakkuja kasutab töötajana SPIMi registriga ühendust luues talle juurdepääsuõigused delegerinud importija EORI numbrit).

58. Kas SPIMi üleminekuregistrile saab olla juurdepääs ka sellistel ettevõtetel, millele otseselt ei kohaldu?

- Ei, SPIMi üleminekuregistrile on juurdepääs ainult aruandvatel deklarantidel, liikmesriikide pädevatel asutustel, tolliasutustel ning Euroopa Komisjonil.

59. Kuidas pean SPIMi üleminekuregistrisse andmed sisestama?

- Kvartaliaruanded tuleb esitada importija, CN-koodi ja käitise kohta. SPIMi üleminekuregistrisse saab andmeid sisestada kahel viisil:
  - Aruandvad deklarandid saavad SPIMi üleminekuregistris sisestada andmed otse kasutajaliideses manuaalselt.
  - Teise variandina võivad aruandvad deklarandid SPIMi kvartaliaruannete üleslaadimiseks kasutada XMLi struktuuri. Kui XML-fail on edukalt üles laetud, luuakse uus kvartaliaruande mustand, mille saab esitada SPIMi registri kasutajaliidese kaudu. Toetav XLS-fail, mida saab kasutada XMLi abil kvartaliaruande täitmiseks, on avaldatud [komisjoni i veebilehel](#).
- Aruandes on kohustuslikud ja vabatahtlikud väljad. Kohustuslikud väljad on SPIMi üleminekuregistris tähistatud tärniga (*). Kohustuslikud väljad on märgistatud ka toetavas [XLS-failis](#).
- Üksikasjalikku teavet aruande koostamise ja XSD-faili kasutamise kohta leiab SPIMi [üleminekuregistri kasutusjuhendist deklarantidele](#).
- Aruande mustandi saab salvestada ka siis, kui kõik kohustuslikud väljad ei ole täidetud. Aruande esitamiseks tuleb aga kõik kohustuslikud väljad kindlasti täita.

60. Mis teave tuleb sisestada väljadele „Kohaldatav aruandlusmetoodika“ ja „Muu allikatähis“?

- Aruandvad deklarandid peavad väljal „Kohaldatav aruandlusmetoodika“ esitama täiendava teabe kasutatud seire- ja aruandlusmeetodite kohta. Kui seonduva eriheite kindlaksmääramiseks kasutatakse tegelikke kaudse ja otsese heite andmeid, võivad deklarandid näiteks täpsustada, kas metoodika põhineb arvutustel (standard- või massibilanss) või mõõtmisel.
- Väljal „Muu allikatähis“ peavad deklarandid esitama täiendava teabe heiteteguri allika kohta. Selleks võib lisada veebilingi avalikult kättesaadavatele andmetele või mõnele teisele asjaomasele allikale.

Üleminekuperioodil kasutatav SPIM kaupadega seonduva heite arvutamise metoodika

61. Kui pikk on seonduva heite arvutamisel kasutatav periood? Kas võib kasutada eelmiste perioodide andmeid?

- Vaikimisi kasutatav aruandeperiood, st vaatlusperiood, mille kohta käitajad peavad seonduva heite määrama, on üks kalendriaasta. Õigustatud võib aga olla ka teiste perioodide kasutamine (nt üks majandusaasta), kui need tagavad samalaadse kaetuse ja hõlmavad vähemalt 3 kuud. Täpsemat teavet leiab juhendmaterjalidest punktist 4.3.4 (ELi importijatele) / punktist 4.3.3 (ELi välistele käitistele).
- Kui käitajad jälgivad oma heitkoguseid kalendriaasta alusel, siis peavad nad alustama heitkoguste seiret -metoodika kohaselt juba 2024. aastal, nii et kõik nõutavad andmed oleksid kättesaadavad 2024. aastal toodetud ja 2025. aastal imporditud kaupade kohta.
- Aasta esimeses kvartalis esitatavas SPIMi aruandes tuleb kasutada möödunud aasta andmeid. Kui need andmed ei ole jaanuari/veebruari lõpuks veel kättesaadavad, võib kasutada eelnenud aasta andmeid.
- Laokaupade osas vt küsimust „Mida teha laokaupadega, mille kohta ei ole heiteandmeid?“.

62. Mis on lihtsad ja keerukad kaubad?

- Olemas on kahte tüüpi SPIMi kaupu: lihtsad ja keerukad kaubad. „Lihtsad kaubad“ toodetakse sisendmaterjalidest, millega seonduv heide on SPIMi aruandlusmetoodika kohaselt null. Seega põhineb lihtsate SPIMi kaupadega seonduv heide täielikult nende tootmisel tekkival heitel.
- „Keerukate kaupade“ puhul tuleb arvesse võtta ka ise SPIMi kohaldamisalasse kuuluvate asjaomaste lähtematerjalidega – kui neid tootmisprotsessis kasutatakse – seonduv heide. Asjaomased lähtematerjalid on need keerukate SPIMi kaupade tootmisel kasutatavad toorained, mis on ka ise SPIMi kaubad. Tsemendisektoris on tüüpiline näide lähteainest tsemendiklinker, mis on portlandtsemendi peamine koostisosa.

63. Mis on otse- ja kaudne heide?

- Otseheide on SPIMi kaupade tootmisprotsessidest tulenev heide, sealhulgas kütte- ja jahutusenergia tootmisest tulenev heide, sõltumata kütte- ja jahutusenergia tootmise asukohast. See tähendab, et kui kütet või jahutust toodetakse väljaspool kaitist, käsitatakse tekkivat heidet otseheitena.
- Kaudne heide hõlmab SPIMi kaupade tootmise käigus tarbitava elektrienergia tootmist.
- SPIMi kaupade seonduva otsese ja kaudse eriheite kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka asjaomaste lähtematerjalidega seonduv otse- ja kaudne heide.
- Üleminekufaasis peavad importijad seire eesmärgil teatama kõikide SPIMi kohaldamisalasse kuuluvate kaupade otse- ja kaudsest heitest. 1. jaanuaril 2026 algaval lõplikul perioodil piirdub SPIMi kohaldamisala raua/terase, alumiiniumi ja vesiniku osas otseheitega, tsemendi ja väetiste importijad peavad aga deklareerima nii otse- kui kaudse heite.

64. Mis on „mullimeetod“ ja kuidas see toimib?

- Kui kaitises toodetakse keerukat kaupa ja selle lähteainet ning kui vastav lähteaine kasutatakse vastava keeruka kauba valmistamiseks täielikult ära, võib selles kaitises määrata (ühe) ühise tootmisprotsessi süsteemiipiiri (täiendavaid selgitusi vt juhenddokumendist).

65. Kui imporditud SPIMi kaup toodeti ELis pärinevaid lähteaineid kasutades (nt toormalm), kas seda tuleb arvutuses arvesse võtta?

- Jah, seonduva heite kindlaksmääramisel tuleb võtta arvesse ka asjaomaseid ELis toodetud lähteaineid.
- Pidage siiski silmas, et kui lähteaine on toodetud ELis, võib i aruandes kajastada ka ELis juba tasutud süsinukuhinna. (Täpsemat teavet tegelikult tasutud süsinukuhinna aruandes avaldamise kohta leiab ELi välistele kaitistele suunatud juhenddokumendi jaotisest 6.10).

66. Kas heitkoguse arvutamisel võib kohaldada neeldumisreeglit varjatud väärtuse arvutamiseks?

- Ei. Absorptsiooni reegel on reegel, mida kasutatakse kauba päritolu kindlaksmääramiseks. Absorptsioon reegel võimaldab päritolustaatuse säilitamist vahesaadustele, mida kasutatakse päritolustaatusega kaupade edasisteks tootmistoiminguteks ning jätta arvestamata osa päritolustaatusega kaupade kõik endised päritolustaatusega sisendid, mis sisalduvad vahesaadustes, et teatavad tingimused on täidetud. SPIM-kaupade seonduvate heitkoguste arvutamine järgib hoopis teistsuguseid eeskirju.

67. Kas Euroopa Komisjon kontrollib ametlikult või mitteametlikult alternatiivsete meetodite „võrdväärsust“?

- Üleminekuperiood on kõigi, kaasa arvatud Komisjoni teenistuste ja riiklike pädevate asutuste jaoks õppefaas. Kui alternatiivsed meetodid ei vasta [rakendusmääruse](#) artikli 4 lõikes 2 toodud nõuetele, eelkõige alates 30. juunist 2024 impordi osas, võidakse vastav

arvutusmeetod tagasi lükata. Riiklik pädev asutus algatab aruandva deklarandiga täpsemate andmete saamiseks dialoogi.

68. Kuidas määratakse kindlaks SPIMi kaupade tootmise kaudne heide?

- Kaudse heite arvutamiseks korrutatakse SPIMi kauba tootmiseks kulunud elektrienergia asjaomase heiteteguriga. Heitetegur võib põhineda elektrivõrgul või tähistada tegelikku heitetegurit.

69. Millist elektrienergia heitetegurit tuleks kaudse heite määramisel kasutada?

- Üleminekuperioodil põhinevad heiteteguri vaikeväärtused Rahvusvaheliselt Energiaagentuurilt saadud 5 aasta keskmistel andmetel. Komisjon esitab need andmed riikide lõikes SPIMi üleminekuregistri kaudu.
- Kasutada võib ka mis tahes teist päritoluriigi elektrivõrgu heitetegurit, kui see põhineb avalikult kättesaadavatel andmetel. Kasutada võib nii elektrienergia heitetegurit kui ka CO₂ heitetegurit.
- Tegelikke elektrienergia heitetegureid võib kasutada juhul, kui elektrienergia tootmise allika ja SPIMi kauba tootva kaitise vahel on otsene tehniline ühendus või kui elektrienergia tootja ja tarbija on sõlminud elektrienergia ostulepingu.

70. Kas tegelike heitetegurite kasutamise põhjendamiseks võib kasutada turupõhiseid sertifikaate (päritolutunnistus, taastuenergia sertifikaat vms)?

- Üleminekuperioodil on elektrienergia heiteteguritele kehtiv üldine reegel kasutada vaikeväärtusi, mille annab Komisjon. Kui asjaomased tingimused on täidetud (st tehnilise ühenduse olemasolu või elektrienergia ostuleping, nagu eespool selgitatud), võib aga kasutada ka tegelikke elektrienergia heitetegureid.
- Spetsiifilisi turupõhiseid heitetegureid, mis määratakse kindlaks näiteks päritolutunnistuste või roheliste sertifikaatide alusel, ei või tegelike heitetegurite kasutamise põhjendamiseks kasutada.
- Täiendavat teavet leiab SPIMi [rakendusmääruse III lisa jaotisest D.2 ja ELi välistele käitistele suunatud juhiste punktist 6.7.3.2.](#)

71. Milline kaudsete heitkoguste heitekoefitsient tuleks esitada juhul, kui lähteained toodetakse teises riigis kui SPIM kaup ise?

- Eristada saab kahte juhtumit:
  - SPIM kauba ja kõigi selle lähteainete tootmiseks tarbitud elektrienergia heitekoefitsientide väärtused on teada: Deklarandid peaksid esitama üleminekuregistris kõigi asjakohaste riikide (st SPIM-kauba tootjariigi ja asjakohaste lähteainete tootjariikide) heitekoefitsientide (kaalutud) keskmise. Deklarandid saavad arvutada kaalutud keskmise heitekoefitsiendi teabeedastusvormi vahekaardil „Summary_Communication“ oleva teabe põhjal, jagades SEE (indirect) väärtuse seonduva elektrienergia väärtusega. Komisjon on teabeedastusvormi kohandanud nii, et see arvutab selle kaalutud keskmise automaatselt.
  - Teise võimalusena, kui kõik heitekoefitsientide andmed pole saadaval, peaksid

deklarandid valima üleminekuregistris „Komisjon IEA andmete põhjal“, esitades samal ajal endiselt elektrienergia kogutarbimise (sh lähteained, olenemata nende tootmisriigist). Sellistel juhtudel peaksid aruandvad deklarandid selle märkima väljal „Heitekoefitsiendi väärtuse allikas“. Näiteks võivad deklarandid selgitada, et „lähteained toodetakse riigis X, kuid elektrienergia heitkoguste tegurid ei ole kättesaadavad“). Täiendavate selgituste andmiseks palume aruandvatel deklarantidel üles laadida ka teabeedastusvormi jaotises „Lisadokumendid“. Pange tähele, et kui on valitud „Komisjoni IEA andmetel põhinev“, täidetakse väli „Heitkoguste tegur“ automaatselt komisjoni tootmisriigi heitkoguste teguriga.

72. Kas arvutusse tuleks kaasata kaitise sisesest transpordist tulenev heide?

- Konveieril, torustike kaudu ja muude statsionaarsete seadmete abil transportimisest tulenev heide tuleb kaasata. Liikuvate masinate (veokid, tõstukid jms) kasutamisest tulenev heide jäetakse välja. Samad reeglid kehtivad ka ELi HKS-i raames.

73. Kas süsiniku kogumist ja kasutamist / süsiniku kogumist ja säilitamist saab seonduva heite kindlaksmääramise eesmärgil kasutada heite kompenseerimiseks?

- Süsiniku kogumist ja kasutamist/säilitamist kasutatakse turgudel süsinikdioksiidi heite vähendamiseks aina rohkem. Kui teatud tingimused on täidetud, võib selliseid vähendamisi SPIM-i kaupadega seonduva heite kindlaksmääramisel arvesse võtta. Vastavad tingimused on välja toodud [rakendusmääruse](#) III lisa jaotises B.8.2 (täpsemad selgitusi leiab juhiste jaotisest 6.5.6.2). Tingimused seisnevad põhimõtteliselt selles, et kogutud süsinikdioksiidi kasutatakse selliste toodete tootmiseks, milles see seotakse püsivalt keemiliselt, või siis kantakse kogutud süsinikdioksiid üle pikaajalise geoloogilise hoiukohta.

74. Kas tõhustatud naftatootmise (EOR) puhul on sobiv kasutada mahaarvamist heitkoguste arvutamisel?

- Tõhustatud naftatootmine (EOR) on peamiselt tehnoloogia, mida kasutatakse nafta ekstraheerimise suurendamiseks. Protsessi käigus süstitud CO₂ võiks teoreetiliselt pidada mahaarvamiseks seonduva heitkoguse arvutamisel, kui naftatootmise koht näeb ette pikaajalise geoloogilise ladustamiskoha ja tingimusel, et teatavad tingimused on täidetud. Need tingimused, mis on identsed süsiniku kogumise ja säilitamise omadega (CCS), on välja toodud [rakendusmääruse](#) III lisa punktis B.8.2 (juhendi punktis 6.5.6.2 on esitatud täpsem teave).

75. Kas olulusringi hindamise / olulusringi andmiku andmebaasidest pärinevad heitetegurid on aktsepteeritavad?

- Ei, olulusringi hindamise / olulusringi andmiku andmebaasidest pärinevad heitetegurid ei ole SPIM-i aruandes seonduva heite arvutamiseks aktsepteeritavad. Pange siiski tähele, et 30. juunini 2024, st 31. juuliks 2024 esitatavates aruannetes võib aruandev deklarant iga

kord selliste kaupade importimisel, mille kohta aruandval deklarandil ei ole kogu teavet, kasutada teisi heite kindlaksmääramise meetodeid. Sel piiratud perioodil võib olelusringi hindamise / olelusringi andmiku andmebaasidest pärinevaid heitetegureid. Kui seonduva heite kindlaksmääramiseks kasutatakse üht rakendusmääruse (EL) 2023/1773 artikli 4 lõikes 2 kirjeldatud sobivatest seire- ja aruandlusmeetoditest ja vastav meetod hõlmab olelusringi hindamisest pärinevat heitekoefitsienti, võib seda kasutada 2024. aasta lõpuni.

- Nagu selgitatakse [kolmandate riikide käitajatele suunatud juhiste](#) punktis 6.2.1 ja tabelis 6.1, on seonduva heite kontseptsioon kitsam kui olelusringi hindamise ja toote süsinikujalajälje rakendusala. Olelusringi hindamise andmebaasidest pärinevate heitetegurite kasutamise korral ülehinnatakse seega seonduvat heidet oluliselt. See on vastuolus SPIMi ülesehitusega, mille eesmärk on tagada võrdväarsus ELi HKSi alla kuuluva heitega. Importijad peaksid lõplikus faasis neid heitetegureid kasutades liiga palju SPIMi sertifikaate loovutama.
- Siiski ei saa välistada, et olelusringi hindamise andmebaaside pakkujad töötavad tulevikus välja iga ühilduvad andmestikud. SPIMi kaupu tootvate käitiste käitajad saaksid neid andmebaase kasutada, kui andmebaasi dokumentidest on näha, et selles olevate väärtuste leidmisel kasutatud süsteemipiirid vastavad SPIMi nõuetele, kuna käitajad on kohustatud esitama õiged andmed.

76. Minu tarnija ei saada mulle enne aruande esitamise tähtaega vajalikku teavet.

Mida ma peaksin tegema?

- Kolmanda riigi tootjate ja aruandva deklarandi hea koostöö on äärmiselt tähtis. Komisjon on avaldanud suuniseid ja näidismaterjalid, et aidata tootjatel kindlaks määrata ELi-välistes riikides toodetud SPIM-kaupadega seonduvaid heitkoguseid.
- SPIMi aruannete terviklikkuse ja õigsuse tagamise eest vastutab aruandev deklarant. Aruandev deklarant on vastutav ning teda võidakse SPIMi aruandluskohustuste täitmata jätmise eest karistada ja kui nad ei ole taganud vajalikke meetmeid, et esitada korrektne aruanne, järgides parandusprotseduuri.
- Alates 1. juulist 2024 peavad aruandvad deklarandid impordi puhul teatama tegelikud heitkogused iga ELi imporditud SPIM-kauba kohta. Kui deklarant ei ole võimeline saama tarnijalt tegelikke heiteandmeid ja otsustab esitada vaikeväärtused (väljaspool koguselist piirangut, mida on selgitatud 75. küsimuses), on SPIM-aruanne ebaõige/täielik.
- Aruandvad deklarandid peavad tegema kõik endast oleneva, et saada tegelikke heiteandmeid oma tarnija(te)lt või SPIM-kaupade tootja(te)lt. Kui deklarantidel ei õnnestu saada andmeid tegelike heitkoguste kohta, peaksid nad tõestama, et on teinud kõik mõistlikud jõupingutused, selleks kasutage SPIM-i üleminekuregistris olevat märkuste kasti põhjendused ja lisadokumendid, mis tõendavad ebaõnnestunud jõupingutusi ja samme tarnijatelt ja/või tootjatelt andmete saamiseks.
- Veelgi olulisem on see, et kui valitakse variant „Tegelikud andmed pole saadaval“, peaksid aruandvad deklarandid järgima ka järgmisi samme:
  - (1) Kasutage väljal „Lisateave“ põhjendusi, miks tegelikud heitkoguste andmed puuduvad.
  - (2) Laadige vahekaardile „Lisateave“ üles dokumendid, mis tõendavad tarnijatelt ja/või

tootjatelt andmete saamiseks tehtud ebaõnnestunud pingutusi ja samme.

- Pange tähele, et kui valite „Tegelikud andmed pole saadaval“, muutuvad järgnevad väljad vahekaardil „Heited“ mittemuudetavaks (st otseste seonduvate heitkoguste puhul: väli „aruandlusmetoodika tüüp“; kaudsete seonduvate heitkoguste puhul: väljad „Heitekoefitsiendi allikas“ ja „Elektrienergia allikas“) ja numbrilised väljad täidetakse automaatselt väärtusega „0“.
- Deklarandid, kes on juba esitanud SPIM-aruande, kasutades ajutist lahendust, et näidata, et tegelikud andmed pole saadaval, ei pea neid aruandeid uuesti esitama.
- Riikide pädevad asutused vastutavad hindamise eest, kas aruandvad deklarandid on teinud vajalikud sammud täieliku ja täpse aruande esitamise kohustuse täitmiseks. Selles kontekstis võidakse arvesse võtta põhjendatud raskusi, mis on seotud vajalike andmete saamisega SPIM-kaupade tootjalt tegelike heiteväärtuste kohta.
- Karistuste määramisel võivad riikide pädevad asutused võtta arvesse vahendeid ja ressursse, mida aruandvad deklarandid on teinud ebaõnnestunud andmete kogumiseks, sealhulgas hinnata nende vahendite ja ressursside piisavust aruandva deklarandi majanduslikule suurusele ning kaupade impordi kogusumma ja seonduvaid heitkogused. Riikide pädevad asutused võivad arvesse võtta ka nende toimingute kordamist ja järelmeetmeid kolmandate riikide tootjate või tarnijatega, asjaomast ajavahemikku ja nende kestust.
- Aruandvad deklarandid peaksid alati tõendama, et nad on teinud kõik jõupingutused, et hankida ettevõtjalt vajalikke andmeid tegelike seonduvate heitkoguste kohta, võttes arvesse ka nende tegevusvõimalusi ja käitajate võimet määrata tegelikke heitkoguseid.

77. Mis on vaikeväärtused? Kuidas see toimib?

- 30. juunini 2024 (st 31. juuliks 2024 esitatavates SPIMi aruannetes) võib aruandev deklarant iga kauba imporditoimingu puhul, mille kohta tal ei ole kogu vajalikku teavet, kasutada heite kindlaksmääramiseks teisi meetodeid, kaasa [arvatud Komisjoni avaldatud vaikeväärtusi](#). Seega saab üleminekuperioodi esimesel kolmel aruandeperioodil kasutada aruandluse jaoks vaikeväärtusi kvantitatiivsete piiranguteta.
- Lisaks saab hinnangulisi väärtusi (sh vaikeväärtusi) kasutada otseste heitkoguste määramisel kogu üleminekuperioodi jooksul sisendmaterjalide või allprotsesside puhul, mille panus keeruliste kaupade koguheitmetesse on suhteliselt väike (st <20%) (vt SPIMi [rakendusmääruse](#) artikkel 5). Nende 20% määramisel on kaudsed heitkogused asjakohased ainult 100% koguheitte arvutamiseks.
- Teisisõnu tähendab see, et kuni 30. juunini 2024 imporditud kaupade osas võib 100% seonduvast koguheitest määrata vaikeväärtuste alusel. Ülejäänud üleminekuperioodil (st 1. juulist 2024 kuni 31. detsembrini 2025 imporditavate kaupade osas) võib samuti kasutada hinnangulisi väärtusi, ent koguselise piiranguga: keerukate kaupade puhul võib tervet tootmisahelat arvesse võttes leida kuni 20% seonduvast koguheitest hinnanguliste väärtuste alusel (Komisjoni esitatud vaikeväärtusi loetakse „hinnangulisteks“ väärtusteks). Kui deklarandid kasutavad seda paindlikkust hinnanguliste väärtuste (sh

vaikeväärtuste) kasutamiseks 20% piires, peaksid nad üleminekuregistris järgima järgmisi samme:

(1) Valige otseste seonduvate heitkoguste väljal „Määramise tüüp“ „Tegelikud andmed“.

(2) Valige väljal „Kohaldatava aruandlusmetoodika tüüp“ „Komisjoni eeskirjad“.

(3) Esitage väljal „Lisateave“ üksikasjad kohaldatava aruandlusmetoodika ja hinnanguliste väärtuste kasutamise kohta 20% piires.

- Võimalus määrata 20% kogu seonduvast heitkogustest vaikeväärtuste alusel ei puuduta kõigi imporditud keerukate kaupade koguseid antud kvartalis, vaid iga imporditud keeruka SPIM-kauba konkreetseid otseseid heitkoguseid (st konkreetse kaitise, kus teatatud kaupu toodeti).
- Üleminekuperioodi lõpuks 2025. aastal hindab Komisjon vaikeväärtusi kogutud andmete alusel.
- Üleminekuperioodil kehtivad ainult globaalsed vaikeväärtused (iga CN-koodi kohta I reguleerimisalas). Seejärel tehakse lõpliku perioodi jooksul kättesaadavaks vaikeväärtused riikide või isegi piirkondade kaupa.
- Üleminekuperioodil kasutatakse ainult üldisi vaikeväärtusi (iga SPIMi kohaldamisalasse kuuluva CN-koodi kohta). Lõplikul perioodil tehakse kättesaadavaks vaikeväärtused riikide või isegi regioonide lõikes.

78. Kuidas vaikeväärtused leitakse?

- ELi Teadusuuringute Ühiskeskus (JRC) avaldas 29. septembril [hinnangulised andmed energiamahukate tööstusharude kaupade heite intensiivsuse kohta](#) – ELi ja selle peamiste kaubanduspartnerite toodetud raud ja teras, väetised, alumiinium ja tsement. See pakub vastavalt [SPIMi määrusega](#) ettenähtule mehhanismi rakendamiseks vajalikku teaduslikku tuge.
- Teadusuuringute Ühiskeskuse aruandes on väärtused välja toodud otse- ja kaudset heidet eristades. Kasvuhoonegaaside heite hinnangud hõlmavad [SPIMi määruse](#) I lisas loetletud kaupade tootmisega seotud süsinikdioksiidi, lämmastikoksiidi (mõnede väetiste puhul) ja perfluorosüivesinikke (alumiiniumkaupade puhul). Hinnangulisi kasvuhoonegaaside heite intensiivsuse väärtusi (st seonduva eriheite väärtusi) kasutati sisendina üleminekuperioodi vaikeväärtuste kindlaksmääramisel.

79. Mis ajani võivad ELi importijad kasutada alternatiivseid seire- ja aruandlusmeetodeid?

- [Rakendusmääruse](#) kohaselt rakendatakse üleminekuperioodil teatud paindlikkust: aruandvad deklarandid võivad 31. detsembrini 2024 kasutada teisi sarnast hõlmavust ning täpsust tagavaid meetodeid, kasutades (a) süsiniku hinnastamise skeemi, (b) kohustuslikku heite seire skeemi, või (c) kaitises heite seiramise skeemi (artikli 4 lõige 2).
- Kuni 30. juunini 2024 võib juhul, kui aruandval deklarandil ei ole kogu vajalikku teavet, kasutada mis tahes muud võrdlusmeetodit, kaasa arvatud vaikeväärtusi (vt [rakendusmääruse](#) artikli 4 lõiget 3). Aruandvad deklarandid võivad nimetatud kuupäevani pakkuda välja ka täiendavaid neile sobivaid meetodeid. Komisjoni teenistused hindavad

neid meetodeid SPIMi aruandlusmetoodika lõplikuks perioodiks korrigeerimise eesmärgil.

80. Kuidas tuleb arvestada biomassi kasutamisest tulenevat heidet?

- SPIMi metoodikas kasutatakse samu reegleid, mida ELi HKSiS.
- Kui biomassi kasutatakse protsessi sisendina (nt kui sütt kasutatakse kõrgahjus või elektrootodide tootmisel redutseeriva ainenä), siis ei arvestata biomassi kasutamisel tekkiva heitega („nullmäär“).
- Kui biomassi (tahket, vedelat või gaasilist) kasutatakse kütusena (st energia saamiseks), arvestatakse vastava heitega, välja arvatud juhul, kui biomass vastab taastuvenergia direktiivi (EL) 2018/2001 asjaomastele säästlikkus- ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise nõuetele. Kehtivad kriteeriumid sõltuvad kasutatud biomassi tüübist.
- Täpsem teave on esitatud ELi väliste käitiste käitajatele suunatud juhiste lisas D.

81. Mida tuleb arvutustes teha kümnendkohtade ja ümardamise osas?

- Terve arvutuskäigu jooksul tuleb alles jätta kõik „olulised“ arvandmed (vastavalt mõõtemääramatusele).

82. Kas seonduva heite arvutamisel tuleb kasutada imporditud SPIMi kaupade bruto- või netokaalu?

- Liidu tolliterritooriumile imporditud SPIMi kohaldamisalasse kuuluvaid kaupu mõõdetakse netokaalus. Seega tuleb ka SPIMi kaupadega seonduva heite arvutamisel kasutada netokaalu.

83. Mida teha laokaupadega, mille kohta ei ole heiteandmeid?

- Kuni 30. juunini 2024 imporditavate kaupade puhul võib vastavate kaupadega seonduva heite esitada hinnangulise väärtusena, mis leitakse Euroopa Komisjoni avaldatud vaikeväärtuste alusel.
- Pärast 30.juunit 2024 toimuva impordi puhul tuleb esitada tegelikud andmed. Kui puuduvad andmed vanade varuosade või laokaupade kohta, võib esitada sarnaste või identsete kaupade kohta käivad andmed.

84. Kui rajatist kasutatakse samaaegselt mitmes tootmisprotsessis, siis kuidas omistada vastava rajatise heide eraldi igale tootmisprotsessile?

- Kõik käitise sisendid, väljundid ja vastav heide, mis ei ole seotud mis tahes kaubaga, mis ei ole SPIMi kaup, tuleb omistada teatud tootmisprotsessile.
- Üldiselt peab kogu käitise asjakohane heide olema 100% ulatuses kaetud SPIMi kaupade ja asjakohastel juhtudel ka muude kui SPIMi kaupade tootmisprotsessidega.
- Kui käitises toimub mitu asjaomast tootmisprotsessi asjaomaste jagatud seadmete, jagatud „lähtevoogude“ või jagatud heiteallikatega, tuleb sisendid, väljundid ja heide erinevatele tootmisprotsessidele omistada sobivates proportsioonides. Näiteks kui käitises puhastatakse vett ja 60% sellest veest kasutatakse SPIMi kauba tootmiseks, siis tuleb 60% vee puhastamisega seotud otse- ja kaudsest heitest omistada

vastava i kauba tootmisele.

85. Kas tootmismahu kindlaksmääramisel tuleb võtta arvesse müüdavaid nõuetele mittevastavaid tooteid?

- Kui nõuetele mittevastav toode on müüdav, tuleb see tingimusel, et see vastab tootmisprotsessi SPIMi kaubakategoriale viitavatele CN-koodidele (loetletud [rakendusmääruse \(EL\) 2023/1773](#) II lisas), tootmismahu arvutamisel arvesse võtta.

86. Milliseid raua-, terase- ja alumiiniumtoodete töötlemisprotsess tuleb arvesse võtta seonduva heitkoguse määramisel?

- Raua- ja terasetoodete töötlemisprotsessid, mis jäävad süsteemi piiridesse, on sätestatud rakendusmääruse II lisa punktis 3.16.1. Nende hulka kuuluvad muu hulgas ümberkuumutamine, ümbersulatamine, valamine, kuumvaltsimine, külmaltsimine, sepistamine, peitsimine, lõõmutamine, katmine, pinnakatmine, galvaniseerimine, traadi tõmbamine, lõikamine, keevitamine ja viimistlemine.
- Alumiiniumtoodete töötlemisprotsessid, mis jäävad süsteemi piiridesse, on sätestatud rakendusmääruse II lisa punktis 3.18.1. Nende hulka kuuluvad muu hulgas ümberkuumutamine, ümbersulatamine, valamine, valtsimine, pressimine, sepistamine, katmine, galvaniseerimine, traadi tõmbamine, lõikamine, keevitamine ja viimistlemine.
- Kui need protsessid toimuvad teiseses tootmisüksuses või on sisse ostetud teistelt ettevõtelt ning tooted seejärel tagastatakse esmasesse tootmisüksusesse, võib neid käsitleda nii, nagu need toimuksid esmasest tootmisüksuses.

Tsement

87. Kas tsementi määratletakse SPIMi kontekstis keeruka kaubana?

- Jah. Tsementi määratletakse SPIMi kontekstis keeruka kaubana, kuna tsemendi lähteaine klinker kuulub SPIMi kohaldamisalasse.

Väetised

88. Kas väetiste tootmisega kaasnevaid eksotermilisi keemilisi reaktsioone käsitatakse otseheitena?

- Kui reaktsioon toob kaasa CO₂ tekke, näiteks orgaaniliste kemikaalide oksüdeerumisel, ja tekkinud CO₂ eraldub, käsitatakse seda otseheitena.
- Ka maagaasi vesinikuks muundamisel tekkivat heidet käsitatakse otseheitena.

89. Kas karbamiidiga seotud CO₂ on käsitletav negatiivse heitena?

- Ei. Karbamiidiga seotud CO₂ ei käsitleta ELi HKS-i raames negatiivse heitena. Seetõttu ei rakendata ka SPIMi kohases heite aruandluses karbamiidiga seotud CO₂-le allahindlusi. See tähendab ka, et ammoniaagi tootmisel tekkiv ja karbamiidi tootmisesse ülekanduvat CO₂ käsitletakse ammoniaagi tootmise kontekstis heitena.

Elekter SPIM kaubana

90. Kes on elektrienergia impordi puhul SPIMi aruandev deklarant?

- Üldjuhul on SPIM-deklarant isik, kes esitab tollideklaratsiooni. Väljaspool ELi asutatud importijad peavad määrama kaudse esindaja, kes täidab aruandluskohustust. Võimalus on määrata aruandluse jaoks ka teenuseosutajaid, kuid see ei vabasta importijaid (või vajaduse korral kaudseid esindajaid) vastutusest.
- Lõpliku perioodi jooksul SPIM-määruse artikli 5 lg 4 kohaselt, kui elektrienergia impordiks vajalik ülekandevõimsus jaotatakse võimsuse otsese jaotamise teel, selles liikmesriigis, kus isik on tollideklaratsioonil deklareerinud elektrienergia impordi, SPIMi aruandvaks deklarandiks isik, kellele võimsus on impordiks eraldatud ning kes selle võimsuse impordiks registreerib.

91. Mille poolest elektrienergia heitetegur ja CO₂ heitetegur erinevad?

- Elektrienergia heitetegur hõlmab konkreetse geograafilise piirkonna (nt kolmas riik, kolmandate riikide rühm või kolmanda riigi sisene piirkond) kõigi elektrienergia tootmise allikate (sh tuuma- ja taastuvate allikate) kaalutud keskmist heitetegurit. CO₂ heitetegur tähistab seevastu fossiilkütuste põletamisel põhinevate elektrienergia tootmise allikate kaalutud keskmist heitetegurit. See tähendab, et CO₂ heitetegur on alati suurem kui sama geograafilise piirkonna elektrienergia heitetegur.
- Üleminekuperioodil kasutatakse elektrienergia CO₂ heitetegurit elektri kui SPIMi kaubaga seonduva otsese eriheite määramise vaikemeetodina. Elektrienergia heitetegurit kasutatakse seevastu kaudse eriheite määramise vaikemeetodina teiste SPIMi kaupade puhul peale elektrienergia.

92. Milliseid CO₂ heitetegureid tuleb kasutada?

- Imporditud elektrienergia vaikeväärtused määratakse Komisjoni käsutuses olevate parimate andmete alusel kindlaks kolmanda riigi, kolmandate riikide rühma või kolmanda riigi sisese regiooni kohta. Üleminekuperioodil on vaikeväärtus konkreetse riigi CO₂ heitetegur, mis põhineb Rahvusvaheliselt Energiaagentuurilt (IEA) saadud 5 aasta keskmistel andmetel. Komisjon esitab need andmed SPIMi üleminekuregistri kaudu.
- Kui konkreetset vaikeväärtust ei ole, tuleb kasutada ELi CO₂ heitetegurit. Ka see põhineb Rahvusvahelise Energiaagentuuri andmetel ja esitatakse SPIMi üleminekuregistri kaudu.
- Kui aruandev deklarant esitab piisavad ametlikul ja avalikul teabel põhinevad tõendid, et talle kohalduv CO₂ heitetegur on ülaltoodud punktidele vastavatest väärtustest madalam, võib aruandev deklarant CO₂ heiteteguri kindlaks määrata [rakendusmääruses](#) kirjeldatud meetodi alusel.

93. Millised nõuded kehtivad elektrienergia tegeliku seonduva heite teatamisel (nn „tingimuslikkus“)?

- Kui [SPIMi määruses](#) (IV lisa 5. jaotis) toodud tingimused on täidetud (nn „tingimuslikkus“), võib kasutada konkreetse elektrienergia tootva käitise tegelikke heiteandmeid.

- Täidetud peavad olema järgmised tingimused (arvestades, et kriteeriumid on kumulatiivsed):
  - Elektrienergia kogusele, mille puhul soovitatakse kasutada tegelikku seonduvat heidet, kehtib volitatud SPIMi deklarandi ja kolmandas riigis asuva elektrienergia tootja vaheline elektrienergia ostuleping.
  - Elektrienergia tootev käitis on otseselt Euroopa Liidu elektrivõrguga seotud või on võimalik tõestada, et ekspordi toimumise ajal ei esinenud kusagil käitise võrgu ja ELi ülekandesüsteemi vahel füüsilise võrgu ülekoormust.
  - Elektrienergia tootev käitise fossiilkütustest pärinev CO₂ heide ei ole suurem kui 550 grammi 1 kWh elektrienergia kohta.
  - Kõigi päritoluriigi, sihtriigi ja vajaduse korral iga transiidiriigi vastutavate põhivõrguettevõtjate poolt eraldatud ühendusvõimsusele on kindlalt määratud elektrienergia kogus, mille puhul nõutakse tegelike sisalduvate heitkoguste kasutamist, ning käitise määratud võimsus ja elektrienergia tootmine viitavad samale ajavahemikule, mis ei tohi olla pikem kui üks tund.

94. Millised on elektrienergiaga seonduva heite kindlaksmääramisel kasutatavad süsteemiipiirid?

- Aruandes käsitletakse ainult elektrienergia tootmise käigus tekkivat CO₂ otseheidet. Näiteks ei võeta arvesse tuuleturbiinide tootmise ja paigaldamisega seotud töötlemiseelses etapis tekkivat heidet.

95. Kas kehtib ELi liikmesriikide majandusvööndis asuvate käitiste poolt toodetud elektrienergia kohta?

- Ei. Liikmesriikide majandusvööndis asuvate käitiste (näiteks majandusvööndis asuvate avamere tuuleparkide) poolt toodetud ja ELi imporditud elekter on „ELi päritolu” (kooskõlas liidu tolliseadustiku ([UCC](#)) artiklitega 59 ja 60 ning analoogia põhjal liidu tolliseadustiku delegeeritud õigusakti ([UCC-DA](#)) 2015/2446 artikli 31 punktiga h). Seetõttu ei kuulu selline elekter i alla.
- Sellise elektrienergia suhtes ei kehti üleminekuperioodil aruandluskohustus ja alates 2026. aastast ei kohaldata sellele i eeskirjade kohaseid kohandusi.
- SPIMi lõplikul perioodil (alates 2026. aastast) ei ole sellise elektrienergia osas kohustust taotleda volitatud deklarandi staatust ega ligipääsu SPIM registrile.

Vesinik

96. Milline on vesiniku kui SPIMi kauba ja taastuenergia direktiivi (EL) 2018/2001 vaheline seos?

- [Rakendusmäärusega](#) sätestatakse, et „Kui toodetud vesinik on sertifitseeritud nii, et see vastab Komisjoni delegeeritud määrusele (EL) 2023/1184⁽¹⁾, võib elektrienergia jaoks kasutada heiteteguri väärtust null.” (II lisa, jaotis 3.6). See tähendab, et kaudse nullheite

töestamiseks võib taastuenergia direktiivi alusel kasutada vesiniku sertifitseerimist muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud kütusena, kahekordset sertifitseerimist ei ole vaja.

- Seesuguse sertifitseerimise puudumise korral tuleb kaudne heide kindlaks määrata vastavalt [rakendusmääruse](#) III lisale.

Raud ja teras

97. Kas terastoodetega seonduva heite arvutamisel kaasatakse süsteemipiiride arvutamisse lisaprotsessid, näiteks lubjapõletusahjud või koksiahjud?

- Kõigi koondkategoriate süsteemipiirid on toodud [rakendusmääruses \(EL\) 2023/1773](#) III lisas.
- Lubjapõletusahjud ja koksiahjud ei kuulu raud- ja terastoodete puhul süsteemipiiride raamesse. See on tingitud sellest, et nende ahjude väljund (st lubi ja koks) ise ei ole i kaubad. Seetõttu ei loeta lubja ja koksi lähteaineks seonduva eriheite **arvutamisel**.

98. Kas rauamaagi graanulid kuuluvad SPIMi kohaldamisalasse?

- Jah. Rauamaagi pelletid kuuluvad CN-koodi 2601 12 00 „Aglomeritud rauamaagid ja -kontsentraadid, v.a põletatud püriidid“ alla. Neid käsitatakse toormalmi või otseredutseeritud raua tootmise lähteainetena („paagutatud maak“).

99. Kas terasetehase võib jagada mitmeks käitiseks?

- Ühe tegevuskoha saab jagada erinevateks käitisteks. Kui ühes käitises kasutatakse erinevaid tootmisviise, on käitiste erinevateks tootmisprotsessideks jagamine isegi kohustuslik.
- Käitiste jagamisest on eriti palju abi heite üksikasjalikumaks ja läbipaistvamaks jälgimiseks. Näiteks koksiahjud ja lubjatootmine võib olla mõttekas jagada eraldi käitisteks, kuna neid ei võeta arvesse terasetootmise seonduva heite arvutamisel.
- Vastavalt rakendusmäärusega (EL) 2023/1773 kehtestatud seire-eeskirjadele ei tohi käitiste jaotamine tuua kaasa lahknevusi terasetoodete lõplikus seonduvas heites, kuna i meetoodika rakendamisel võetakse täielikult arvesse kõik lähteained.

100. Mis tuleb märkida SPIMi aruandes väljale „terasetehase tunnusnumber“?

- Terasetehase tunnusnumber viitab põhimõtteliselt tehasele/ahjule, kust terastoodete pärineb. Kui esitate mitu erinevat tunnusnumbrit, soovitame lisada kommentaari. Kui esitate ainult paar tunnusnumbrit, saab need väljale märkida.
- Pange tähele, et ehkki selle teabe esitamine on soovituslik, on välja „terasetehase tunnusnumber“ täitmine vabatahtlik.

Alumiinium/teras

101. Kas alumiinium-/terastoodete seonduv eriheide tuleb määrata erinevate sulamiklasside kohta eraldi?

- Seonduv eriheide määratakse tavaliselt kaupade koondkategorია kohta, välja arvatud juhul, kui käitises kasutatakse erinevaid tootmisviise. Erinevate CN-koodidega kaubad

võivad kuuluda samasse kaupade koondkategoriasse. Sulamielementide sisaldus või sisendjääkide osakaal võivad sama CN-koodi raames varieeruda. Üleminekuperioodil võib seonduva heite siiski esitada kaupade koondkategoria kohta.

- Käitajad võivad teatud kaupade või kaubagruppide jaoks vabatahtlikult valida seonduva eriheite detailsema kindlaksmääramise meetodi.

Toll

102. Kas importija võib tollideklaratsiooni ja SPIMi aruandluse koostamisel kasutada erinevaid tolliesindajaid?

- Üleminekuperioodil kehtivate aruandlusnõuete osas nähakse [SPIMi määrusega](#) (artikkel 5) SPIMi kaupade importijatele ette võimalus määrata liidu tolliseadustiku artikli 18 tähenduses oma otsene ja kaudne tolliesindaja (vt selles küsimuses määrust nr 952/2013):
  - otsese esinduse korral kehtivad SPIMi kohustused ELis moodustatud importijale, otsene tolliesindaja täidab aga tollideklarandi rolli;
  - kui ELis moodustatud importija määrab oma kaudse tolliesindaja ning kui viimane on sellega nõus, kehtib aruandluskohustus vastavale kaudsele tolliesindajale;
  - kui importija ei ole asutatud ELi liikmesriigis, kohaldatakse aruandluskohustust igal juhul kaudse tolliesindaja suhtes.
- Importijal ei ole võimalik kasutada üleminekuperioodil samas tollideklaratsioonis käsitletud SPIMi kaupade osas mitut erinevat kaudset tolliesindajat.
- ELi liikmesriigi importija saab oma tollikohustuste täitmiseks kasutada otsest tolliesindajat ning palgata aruandlusandmete SPIMi üleminekuregistrisse kandmiseks teenusepakkuja. Importija delegeeriks sel eesmärgil juurdepääsu üleminekuregistrile vastavale teenusepakkujale, kes täidaks importija eest ja nimel SPIMi aruande. Delegeerimine vastaks sel juhul „tööandja-töövõtja“ delegeerimismudelile, milles „tööandja“ on importija või kaudne tolliesindaja ja „töötaja“ on teenusepakkuja. Pange tähele, et nii importija-tööandja (EO) kui ka teenusepakkuja-töötaja (EMPL) kasutajad tuleb liikmesriigis ühtses kasutajahalduse ja digiallkirja süsteemis konfigurereida ning importija vastutab SPIMi deklarandi juurdepääsuõiguste teenusepakkujale delegeerimise (ühtse kasutajahalduse ja digiallkirja süsteemi kaudu) eest (teenusepakkuja kasutab töötajana SPIMi registriga ühendust luues talle juurdepääsuõigused delegeerinud importija EORI numbrit). Importija jääb aga aruandvaks deklarandiks ning seega SPIMi kohustuste täitmise eest seaduslikult vastutavaks.
- Väljaspool ELi moodustatud importija puhul vastutab kaudne tolliesindaja nii tollideklaratsiooni kui ka deklaratsiooni eest.

103. Mis saab siis, kui kaudne tolliesindaja ei ole nõus SPIMi aruandluskohustust täitma?

- See on võimalik ainult juhul, kui importija on moodustatud ELis. Kui aga importija ei ole ELis moodustatud, peab kaudne tolliesindaja SPIMi aruandluskohustusi täitma.
- [Rakendusmääruse](#) artikliga 8.3 sätestatakse, et kui kaudne tolliesindaja ei ole nõus SPIMi

aruandekohustusi täitma, peab ta importijat teavitama tolle aruandluskohustuse täitmise kohustusest. Vastasel juhul jääb kaudne tolliesindaja SPIMi aruandluskohustuste täitmise eest vastutavaks.

- SPIMi rakendamise hõlbustamiseks on allpool esitatud mittesiduv näidistekst, mida kaudsed tolliesindajad võivad kasutada selleks, et teatada importijatele oma otsusest ülaltoodud SPIMi eesmärgil täidetavaid aruandluskohustusi mitte täita.

Teatise näidis

Kaudsetelt tolliesindajatelt importijatele

Saatja: *Kaudse tolliesindaja nimi ja aadress*

Saaja: *Importija nimi ja aadress*

Kuupäev: *Kuupäev*

Lugupeetud härra/proua

Pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023 SPIMi määruse (EL) 2023/956 vastuvõtmist, millega kehtestati süsiniku piirimeede (SPIM), hakkas kehtima 1. oktoobrist 2023 kuni 31. detsembrini 2025 kestva üleminekuperioodiga. Üleminekuperioodil SPIMi aruandluskohustustele kehtivad reeglid on kehtestatud komisjoni 17. augusti 2023 rakendusmäärusega (EL) 2023/1773.

Määruse artikli 32 ja Komisjoni rakendusmääruse kohaselt peavad kaudsed tolliesindajad, kes ei ole nõus SPIMi aruandluskohustusi täitma, teavitama importijaid nende määruse nõuete täitmise kohustusest. Käesolev teatis hõlmab teavet, millele viidatakse SPIMi määruse artikli 31 lõikes 1.

Teatan teile oma otsusest mitte täita SPIMi määruse artiklitega 33 ja 35 sätestatud SPIMi aruandluskohustusi. Teatan teile, et teie kui importija olete kohustatud esitama aruande („SPIMi aruanne“) kaupade kohta, mida konkreetses kalendriaasta kvartalis ELi impordite, hiljemalt üks kuu pärast asjaomase kvartali lõppu. See aruanne tuleb esitada SPIMi üleminekuregistrile (<https://SPIM.ec.europa.eu/declarant>).

Soovitan teil iga seotud aruandluskohustuste kohta täpsema teabe saamiseks ühendust võtta oma asukohajärgse liikmesriigi riikliku pädeva asutusega SPIMi küsimustes. Vajalikku teavet SPIMi kohta leiate ka Euroopa Komisjoni asjaomaselt veebilehelt: https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en).

Lugupidamisega

104. Kas otsene tolliesindaja võib olla SPIMi aruandev deklarant ELi territooriumil asutatud ettevõtetele?

- ELi importijad võivad tõepoolest nimetada oma otseseid ja kaudseid tolliesindajaid. SPIMi aruandluse osas (SPIMi määruse ja rakendusmääruse kohaselt) lasuvad kohustused aga importijal või tema kaudsel esindaja, kui viimane on vastava nõusoleku andnud (vt ka määruse (EL) 2023/956 artiklit 32 üleminekuperioodi kohta).
- Importija jääb SPIMi aruandluskohustuste eest vastutavaks ka juhul, kui importija määrab oma otsese tolliesindaja. Teisisõnu jääb importija SPIMi kontekstis deklarandiks.
- Importijad võivad praktikas kasutada teenusepakkujaid, kes võivad neid SPIMi aruannete kootamisel ja esitamisel abistada, ent vastutus SPIMi aruandluskohustuste täitmise eest jääb ka sel juhul importijale või asjakohastel juhtudel kaudsele esindajale.

105. Minu ettevõtte on registreeritud ühes ELi liikmesriigis, ent impordib SPIMi kaupu läbi mitme liikmesriigi. Kas pean kõik need impordid koondama ühte kvartaliaruandesse?

- Üleminekuperioodil vastutab SPIMi deklarant SPIMi kvartaliaruannete esitamise eest, mis hõlmavad teavet kõigi imporditud SPIMi kaupadega seonduva heite kohta. SPIMi kaupu omistatakse SPIMi deklarandile tolliasutusele esitatud EORI numbri kaudu. Antud stsenaariumi korral on olemas ainult üks konkreetse EORI numbriga ettevõtte. Seega peab SPIMi kvartaliaruanne hõlmama teavet kõigi selle ettevõtte imporditud SPIMi kaupadega seonduva heite kohta ka juhul, kui kaubad imporditi teises liikmesriigis.
- Palun võtke arvesse, et importijad võivad nimetada kaudse tolliesindaja, kes peab juhul, kui ta on nõus aruandluskohustust täitma, esitama SPIMi kaupade impordimisel oma EORI numbri ja kohustub täitma nende kaudse tolliesindaja imporditud kaupade importija asemel SPIMi kohustusi.

106. Milline on pädev asutus, kui importija filiaal on välismaal registreeritud ettevõtte ja mõlemal on sama EORI number?

- Kui emaettevõtte on juriidiline isik, kelle peakontor asub kolmandas riigis ja kellel on mitu üksust erinevates ELi liikmesriikides, millest ükski ei ole „isik“, nagu seda määratleb määruse (EL) 2023/956 artikli 3 lõikes 18 määratletud isikutena, vajab emaettevõtte EORI numbrit. Kuna ettevõtjatel ja muudel isikutel võib olla ainult üks EORI number, kuigi emaettevõtjal on üksusi mitmes liikmesriigis, võivad nad taotleda ja kasutada ainult ühte EORI-numbrit, mille on andnud üks neist liikmesriikidest.
- Kui emaettevõttel on teises ELi liikmesriigis üksus (nt registrijärgne asukoht), mis vastab määruse (EL) 2023/956 artikli 3 punktis 18 sätestatud „isiku“ määratlusele, siis on ka sellel üksusel EORI number ja vastav liikmesriik loetakse selle üksuse asukohaliikmesriigiks. Sellisel juhul antakse nii emaettevõttele kui ka kõnealusele üksusele EORI number. Emaettevõttele annavad EORI-numbri ELi liikmesriigi ametiasutused, kus ta on asutatud. Sellisel juhul vastutavad põhimõtteliselt erinevad riiklikud konkurentsiasutused emaettevõtte ja tütarettevõtte eest.

107. Kas ELi transiidina läbivatest kaupadest tuleb SPIMi raames teatada?

- Ei. Kui kaup on deklareeritud ajutise impordi jaoks, näiteks nõukogu määruse (EÜ) nr 1186/2009 artikli 95 kohaselt ei kuulu need SPIMi kohaldamisalasse. Ainult ELi vabasse ringlusse lubatavad kaubad kuuluvad SPIMi kohaldamisalasse.
- Samuti ei kehti kolmandatest riikidest pärit näidistele (nt katsetamiseks saadetud näidised), mis deklareeritakse ajutiseks impordiks ning mida ei lasta vabasse ringlusesse.

108. Kas SPIMi aruandluskohustus kehtib SPIMi kaupadele, mis on ELis vabasse ringlusesse jõudnud impordiga mitteseotud tolliprotseduuri rikkumise tõttu (nt ajutine import) ja mille eest on seesuguse mittevastava protseduuri kaudu juba kõik lõivud ja maksud tasutud?

- Kaupade vabasse ringlusesse laskmiseks peavad olema täidetud SPIMi nõuded. Seetõttu tuleb enne kaupade vabasse ringlusse laskmist kontrollida, kas need nõuded on täidetud.
- Mittevastavuse korral kehtib [liidu tolliseadustiku](#) artikli 198 lõike 1 punkt b (st „*toll võtab kauba suhtes kõik vajalikud meetmed, sealhulgas konfiskeerib ja müüb või hävitab kauba, kui kaupa ei saa vabastada, sest kauba suhtes kehtivad keelud või piirangud*“), kuna kaupadele kehtivad i nõuded, mida ei ole täidetud.
- Sel juhul kehtib ka [liidu tolliseadustiku](#) artikli 198 lõige 2 (st „*liiduvälist kaupa, mis on loovutatud riigile, kinni peetud või konfiskeeritud, käsitatakse tolliladustamise protseduurile suunatud kaubana*“).

109. Kas ma pean teatama sees töötlemisrežiimile pandud SPIMi kaupadest?

- SPIMi nõuded kehtivad ainult ELis vabasse ringlusesse lastavatele kaupadele. Seega ei kehti SPIMi kohustus SPIMi kaupadele, millele kohaldatakse tollimaksu peatamise korda tulevast eksportimist või töötlemist silmas pidades.
- Võtke siiski arvesse, et kui SPIMi kaup vabastatakse seestöötlemisrežiimilt selle ELi turule toomiseks, kehtib sellele SPIMi kohustus. Sellisel juhul peaks täitmist kinnitav arve SPIM-aruande esitamisel üles laadima tõendava dokumendina.
- SPIMi aruandluskohustus tekib ka spetsiifilisel juhul, kui seestöötlemisele suunatud SPIMi kaup töödeldakse tootesse, mis ei ole enam SPIMi kaup, ning see lõplik kaup lastakse lõpuks ELis vabasse ringlusse (vt [rakendusmääruse](#) artiklit 6). Sel spetsiifilisel juhul hõlmaks SPIMi aruanne teavet seestöötlemisele suunatud SPIMi kaupade koguste ja seonduva heite kohta (SPIMi määruse artikli 6 punktid f ja g), ent mitte lõplike vabasse ringlusesse lastud kaupade koguste ja seonduva heite kohta, sest antud näite korral ei ole need kaubad ise SPIMi kaubad (st artikli 6 punktid a ja b ei kohaldu).

110. Minu imporditud SPIMi kaubale tariifide kohaldamine on peatatud. Kas olen ist vabastatud?

- ELi õigusaktidega on sätestatud teatud tariifide kohaldamise peatamine, näiteks nõukogu 19. detsembri 2023. aasta määrusega (EL) 2023/2890, millega muudetakse määrust (EL) 2021/2278, millega peatatakse määruse (EL) nr 952/2013 artikli 56 lõike 2 punktis c

osutatud ühise tollitariifistiku tollimaksude kohaldamine teatavate põllumajandus- ja tööstustoodete suhtes.

- Selline tariifide kohaldamise peatamine ei mõjuta SPIMi kohustust (sh aruandlusnõuded), mis kehtib ka tariifide kohaldamise peatamise korral.

111. Mis loetakse SPIM-kauba päritoluriigiks?

- „Päritoluriik” on riik või territoorium, kus toimus viimane oluline ja majanduslikult põhjendatud töötlemine või toiming asjakohaste tollialaste õigusaktide tähenduses (vt määruse 952/2013 artikli 60 lõiget 2 ning liidu tolliseadustiku delegeeritud õigusakti (UCC-DA) 2015/2446 artiklis 32 sätestatud mõiste „viimase olulise töötlemise või toimingu” edasisi täpsustusi).
- Pange tähele, et i puhul kehtivad mittesooduspäritolu reeglid.

112. Mis vahe on SPIM-kauba "päritoluriigil" ja "tootmisriigil"?

- SPIM-kauba „päritoluriik” on defineeritud ülaltoodud küsimuses „Mida loetakse SPIM-kauba päritoluriigiks”?
- „Tootmisriik” on riik, kus toimus SPIM-kauba viimane füüsiline töötlemine (välja arvatud pakendamine). SPIM-aruandluse puhul on tootmisriik oluline, kuna ainult selle käitise käitaja, kus see viimane füüsiline töötlemine toimus, saab määrata kauba konkreetseid seonduvaid heitkoguseid. See on asjakohane ka selleks, et määrata kindlaks, vajaduse korral, vaikeväärtuse heitkoguse tegur, mida tuleks kasutada imporditud elektri ja kaudsete seonduvate heitkoguste arvutamisel.
- Enamasti on antud SPIM-kauba puhul „päritoluriik” ja „tootmisriik” sama, kuid mõnel juhul võivad need olla erinevad. Elektri kui SPIM-kauba puhul on „päritoluriik” ja „tootmisriik” tollieeskirjade kohaselt sama.

113. Mis saab siis, kui kaudsed tolliesindajad on nõus aruandva deklarandi rolli täitma ainult teatavate kaupade, kuid mitte teiste kaupade puhul? Kas nad peavad esitama kaks eraldi tollideklaratsiooni: ühe nende kaupade kohta, mille osas nad täidavad aruandva deklarandi rolli, ning teise nende kaupade kohta, mille osas nad seda rolli ei täida?

- Jah, see on õige. Need kaudsed tolliesindajad, kes nõustuvad aruandva deklarandi rolli täitma mõnede, aga mitte teiste kaupade osas, peavad esitama kaks eraldi tollideklaratsiooni, ühe nende kaupade kohta, mille osas nad täidavad aruandva deklarandi rolli, ning teise kaupade kohta, mille osas nad seda rolli ei täida.

114. Kas kaudne tolliesindaja, kellel on „Deklarantide registrisse sisestamine” (EIDR luba) õigus keelduda tegutsemast kui aruandev deklarant, kui ta tegutseb ELi importija nimel tolli jaoks?

- Rakendusmääruse artikli 2 lõikes 1b on sätestatud, et isik, kellel on luba „Deklarantide registrisse sisestamine” (EIDR-luba), võib tegutseda aruandva deklarandina.
- Rakendusmääruse artikli 8 lõike 3 üldsätted kehtivad ka käesoleval juhul. Seega, jah, tõepoolest, ka EIDRi luba omav isik võib keelduda aruandlusest deklarandina.

Lõplik periood

115. Millised kohustused on SPIMi kaupade importijatel lõplikul perioodil?

- Lõplikul perioodil võivad ainult volitatud SPIMi deklarandid kaupu ELi importida ([SPIMi määruse](#) artikkel 4). Volitatud SPIMi deklarant on [SPIMi määruse](#) artikli 5 kohaselt:
  - juhul, kui importija ei ole liikmesriigis moodustatud: kaudne tolliesindaja;
  - juhul, importija on asutatud ELi liikmesriigis: importija või kokkuleppest sõltuvalt kaudne tolliesindaja.
- Seega ei saa juhul, kui importija ei ole liikmesriigis moodustatud ja kaudsel tolliesindajal ei ole volitatud SPIMi deklarandi staatust, asjaomaseid SPIMi kaupu Euroopa Liitu importida.
- Volitatud SPIMi deklarandid on kohustatud lõplikul perioodil vastavalt imporditud SPIMi kaupadega seonduva heitkoguse kogunäitajale SPIMi sertifikaate ostma ja tagastama. Volitatud SPIMi deklarandid on kohustatud ka SPIMi aastaaruandeid esitama.

116. Kuidas saada volitatud SPIM-deklarandiks?

- Alates 2025. aasta algusest saavad deklarandid või kõik uued ELis asutatud SPIM-kaupade importijad taotleda volitatud SPIM-deklarandi staatust SPIM-registri kaudu. Nende taotlust menetleb selle ELi liikmesriigi pädev asutus, kus nad on asutatud. See staatus muutub kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2026 SPIM-kaupade impordil ELi tolliterritooriumile.
- „Volitatud SPIM-deklarandi” staatuse taotluste vastuvõtmine algab kohe, kui asjakohane rakendusakt on vastu võetud (kavandatud jaanuaris 2025).

117. Kas keelustate pärast 2026. aastat SPIMi kaupade impordi, kui ELi importija ei ole volitatud SPIMi deklarant?

- Jah. [SPIMi määruse](#) artikli 25 kohaselt „tolliasutused lubavad kaupu importida ainult tegevusloaga i deklarandil“.

118. Kuidas saab lõplikul perioodil SPIMi aruande esitada?

- Volitatud SPIMi deklarant esitab SPIMi aruande SPIMi registri kaudu. Pidage silmas, et „SPIMi üleminekuregister“ asendub lõplikul perioodil „SPIMi registriga“.

119. Kuidas saan lõplikul perioodil juurdepääsu SPIMi registrile?

- Kui pädev asutus on importija taotluse heaks kiitnud, siis loetakse ta volitatud SPIM deklarandiks. Seejärel määrab Komisjon igale SPIMi deklarandile SPIMi kontonumbri, mis tagab talle juurdepääsu SPIMi registrile.
- Juurdepääsu haldamine lõpliku perioodi jooksul toimub samuti kogu ELi hõlmava UUM&DSI kaudu. See tähendab, et deklarandid saavad juurdepääsu SPIM lõplikule perioodi süsteemile kasutades võimalust 1. (SPIM-domeen) või 2. (tollidomeen), vastavalt riikliku asutuse poolt tehtud valikust.
- Lõpliku registri jaoks on vaja uusi UUMDS-profiile. Riiklikud pädevad asutused peavad need

uued profiilid määrama olemasolevatele deklarantidele, et tagada nende juurdepääs lõplikule süsteemile.

- Lõplikul perioodil saavad ka kolmandate riikide ettevõtjad juurdepääsu (SPIM) registrile. Kolmandate riikide ettevõtjad kasutavad komisjoni DG DIGITi EU-Access platvormi, et saada juurdepääs SPIMi portaalile. Komisjon kinnitab juurdepääsutaotlused, mille on esitanud kolmandatest riikidest pärit operaatorid ja annab vajaduse korral juurdepääsu. Kui juurdepääs platvormile on vaja tühistada, konsulteerib komisjon liikmesriikidega.

120. Mis on Euroopa Komisjoni roll lõpliku perioodi jooksul?

- Nagu ka üleminekuperioodil, jätkab Komisjon SPIMi registri haldamist, vaadates läbi aruandvate deklarantide esitatud SPIMi aruanded, teatades riiklikele pädevatele asutustele kõigist potentsiaalsetest probleemidest ning seirates SPIMi rakendamist ja selle nõuete täitmisest kõrvalehoidmise riske.
- Komisjon haldab ka SPIMi sertifikaatide importijatele müümiseks kasutatavat tsentraalset platvormi. Ettevõtjad ostavad selle platvormi kaudu SPIMi sertifikaate ning võivad neid selle kaudu ka loovutada.

121. Miks on kaudsed heitkogused ainult tsemendi puhul ja väetiste puhul?

- Kaudsed heitkogused ei kuulu SPIMi kohaldamisalasse nende kaupade puhul, mille puhul ELi liikmesriigid võivad anda kaudsete kulude hüvitist. Seda hüvitist kohaldatakse kaudsete heitkoguste kulud, mis tulenevad kasvuhoonegaaside heitkoguste kuludest, mis on edasi kantud elektrienergia hindadele.
- Komisjon peab siiski hindama võimalust laiendada SPIMi muudele kaupade kaudsetele heitkoguste kohaldamisala üleminekuperioodi lõpuks.

122. Kas EL laiendab SPIMi kohaldamisala?

- SPIMi üleminekuperioodi lõpuks (2025. aasta lõpp) vaatab Komisjon täielikult läbi SPIMi rakendamise. Läbivaatuse käigus vaadeldakse muu hulgas üleminekuperioodil kogutud andmete alusel tähelepanelikult SPIMi teistele ELi HKSi alla kuuluvatele kasvuhoonegaaside heite ülekandumise riskiga kaupadele ja sektoritele laiendamise võimalust (vt [SPIMi määruse](#) artikli 30 lõiget 2). SPIMi kohaldamisala laiendamiseks peab Komisjon esitama seadusandliku ettepaneku, millele järgneb SPIMi määruse muudatuse vastuvõtmine Euroopa Parlamendi ja Nõukogu poolt.

123. Kuidas saab SPIMi deklarandist „volitatud“ deklarant ning kui kaua tema volitused lõplikul perioodil kehtivad?

- Taotleja asukohajärgse liikmesriigi riiklik pädev asutus annab volitatud SPIMi deklarandi staatuse juhul, kui taotleja vastab järgmistele nõuetele:
  - ei ole osalenud tolliseaduste, maksueeskirjade, turukuritarvituse määruse eeskirjade ega SPIMi määruse raskes rikkumises ega korduvates rikkumistes;
  - tõestab oma finants- ja toimimisvõimekust;

- on asutatud samas liikmesriigis, kus taotlus esitati;
- talle on antud EORI number.
- Enne volituse andmist peab toimuma nõuandemenetlus, millele ei tohiks kuluda üle 15 tööpäeva. Euroopa Komisjon võtab üleminekuperioodil vastu teisese õigusakti, mis hõlmab volituse andmise protseduuri kohta täpsemat teavet (vt [SPIMi määruse](#) artikli 17 lõiget 10).

124. Kuidas saab ELi importija tagada, et ta saab oma ELi välistelt eksportijatelt uue süsteemi nõuetekohaseks kasutamiseks vajalikku teavet?

- ELi välised tootjad peavad esitama oma kaupade ELis registreeritud importijatele teavet SPIMi kaupadega seonduva heite kohta. Juhul, kui see teave ei ole kaupade importimise ajal kättesaadav, saavad ELi importijad kasutada vaikeväärtusi, et määrata kindlaks ostetavate sertifikaatide arv. Importijate jaoks on siiski tõenäoliselt soodsam esitada seonduva heite arvutuslikud kogused.

125. Kuidas tagatakse esitatud teabe usaldusväärsus?

- Komisjon seirab koostöös liikmesriikide ametiasutustega teatatud heidet ja vastavat kaubandust, et tuvastada SPIMi määrusest ja vastavatest teisestest õigusaktidest kõrvalehoidmise ja nende nõuete vastu eksimise juhtumid. Lisaks viiakse lõplikul perioodil läbi kontrollid ning nende alusel koostatud aruanne hõlmab teavet heitkoguse mõõtmise kohta ning heite erinevat tüüpi kaupadega seondamise kohta.
- Lõplikul perioodil peab vastavalt spetsiifilistele akrediteerimisreeglitele (mille Komisjon koostab üleminekuperioodil) akrediteeritud töendaja teatatud seonduva heite töendama ning koostama töendamisaruarande. Sellele vastavalt esitatakse koos SPIMi deklaratsioonidega heite töendamisaruarannete koopiad.
- Kui SPIMi deklarant ei pea kaupade Euroopa Liidu territooriumile toomisest kinni määrusega kehtestatud kohustustest, rakendatakse trahve.

126. Kuidas toimub töendajate akrediteerimine?

- Euroopa Komisjon tegeleb üleminekuperioodil teiseste õigusaktide väljatöötamisega, millega kehtestatakse akrediteerimise ja töendamise reeglid.
- Sellised õigusaktid hõlmavad rakendusakti vastavalt artiklitele 8 ja 18. järgmist: esmalt kaks [SPIMi määruse](#) artiklitele 8 ja 18 vastavat rakendusakti töendamispõhimõtete ja ELi HKSi ning SPIMi töendamisala ühtlustamise kohta, ning teiseks [SPIMi määruse](#) artiklile 18 vastav delegeeritud õigusakt, millega täpsustatakse töendajate akrediteerimise tingimused.

127. Kuidas leian akrediteeritud SPIMi töendajad?

- SPIMi töendajate akrediteerimine on ELi liikmesriikide riiklike akrediteerimisasutuste ülesanne. Seda ei ole veel tehtud, kuna asjaomane teisene seadusandlus ei ole veel välja töötatud (vt ülaltoodud vastust).

128. Kuidas deklarandid SPIM-sertifikaate ostavad?

- Volitatud SPIM-deklarandid ostavad SPIM-sertifikaate liikmesriigist, kus nad on asutatud. Kõik ostud toimuvad ühisel kesksel platvormil, mille komisjon loob pärast liikmesriikide ja komisjoni ühist hankemenetlust. Ainult volitatud SPIM-deklarandid saavad SPIM-sertifikaate osta.
- Volitatud SPIMi deklarandid saavad SPIM-sertifikaate osta igal ajal aastaringelt.
- Volitatud SPIM-deklarant tagab, et tema kontol SPIM-registris on iga kvartali lõpus selline SPIM-sertifikaatide arv, mis vastab vähemalt 80 %-le kalendreaasta algusest imporditud kaubaga seotud heitkogusest. Seda reeglit arvutatakse kvartalipõhiselt, mis tähendab, et deklarandid peavad tagama selle nõude täitmise iga kalendriaasta iga kvartali lõpus (31. märts, 30. juuni, 31. oktoober ja 31. detsember).

129. Milline on SPIM-sertifikaatide hind?

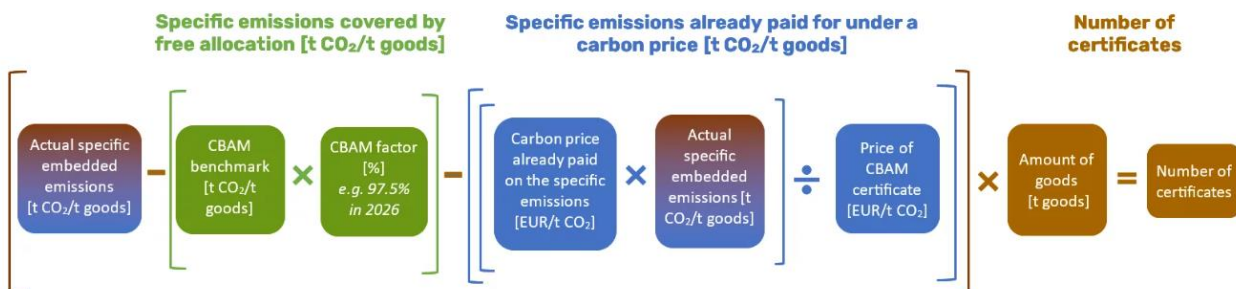
- Komisjon arvutab SPIM-sertifikaatide hinna igal nädalal, tuginedes ELi heitkogustega kauplemise süsteemi oksjoniplatvormil saavutatud lubatud heitkoguste sulgemishindade keskmisele. See hind arvutatakse eurodes ja tehakse avalikult kättesaadavaks.
- Iga SPIM-sertifikaat vastab ühele CO₂-ekvivalendi tonnile.

130. Kuidas deklarandid SPIM-sertifikaate tagastavad?

- Esmalt esitab volitatud SPIM deklarant iga aasta 31. maiks oma aastaarunde SPIM registris, ja esimest korda 31. maiks 2027 a. aasta 2026 kohta. Arundes on märgitud SPIM-sertifikaatide arv, mille nad peavad tagastama. Tagastatavate SPIM-sertifikaatide arv vastab imporditud SPIM-kaupadega seotud heitkogustele, väljendatuna tonnides CO₂, aastal, mille kohta esitatakse aastaaruanne.
- Teiseks tagastavad volitatud SPIM deklarandid iga aasta 31. maiks ja esimest korda 31. maiks 2027. aastal 2026 kohta, SPIM-i registris olevate SPIM-sertifikaatide arvu, mida nad on sama aasta aastaaruandes deklareerinud.
- Selleks valivad volitatud SPIM-deklarandid registris oma SPIM-kontol saadaolevate SPIM-sertifikaatide hulgast need sertifikaadid, mida nad soovivad tagastada.

131. Kuidas arvutatakse tagastatavate SPIM-sertifikaatide arv?

- Iga volitatud SPIM-deklarandi tagastatavate SPIM-sertifikaatide arv arvutatakse imporditud SPIM-kaupade koguse ning nendega seotud tegelike eriheitkoguste alusel, millest lahutatakse ELi heitkogustega kauplemise süsteemi tasuta eraldamisega seotud eriheitkogused ja vajaduse korral heitkogused, mille eest on päritoluriigis tegelikult makstud süsinikuhind.
- Järgnev joonis võtab kokku tagastatavate SPIM-sertifikaatide arvutuse:

- Lisateavet selle kohta, kuidas tasuta eraldamisega seotud eriheitkoguseid arvestatakse, sisaldab küsimus 132
- Lisateavet selle kohta, kuidas kolmandas riigis makstud süsinikuhinda SPIM-ist maha arvatakse, leiate küsimusest 134.

132. Kuidas arvestatakse tasumisele kuuluva SPIMi kohustuse arvutamisel ühikute tasuta eraldamisega?

- Euroopa Komisjon arendab selle kohta välja reeglid vastavalt [SPIMi määruse](#) artikli 31 lõikes 2 sätestatud volitustele.
- Importijate poolt tasumisele kuuluvat SPIM-kohustust vähendatakse vastavalt tasuta lubatud heitkoguste ühikutele, mida ELi tootja saaks sama kauba tootmise eest. See tagab, et ELis ja kolmandates riikides toodetud tooteid koheldakse võrdselt.
- See tasuta eraldamise kohandus sisaldab SPIMi võrdlusaluste määratlust, mis omakorda põhineb ELi heitkogustega kauplemise süsteemi võrdlusaluste kombinatsioonil. Kombinatsioon on vaja, sest saadaval on vaid piiratud arv heitkogustega kauplemise süsteemi toodete võrdlusaluseid ja kuna need ei ole määratletud CN-koodide alusel.
- HKS-i tasuta lubatud heitkoguste ühikute järkjärguline kaotamine SPIM-sektorites aastatel 2026–2034 kajastub vastavalt SPIM-kohustuse suurenemises. Seda seetõttu, et tasuta lubatud heitkoguste kohaldamine väheneb järk-järgult ja seeläbi ka SPIM-kohustus suureneb.
- SPIMi alla kuuluvad heitkogused arvutatakse järgmiselt (enne päritoluriigis juba makstud potentsiaalse süsinikuhinna arvesse võtmist):

heitkogused, millele kohaldub SPIM = seonduvad heitkogused – (SPIMi võrdlusalus × SPIMi tegur)

- Näiteks, kui SPIM kauba seonduvad heitkogused on 1,2 t CO₂ ekv/t kauba kohta ja vastav võrdlusalus on 1 t CO₂-ekv/t kaup, siis on heitkogused, mille suhtes kohaldatakse SPIMi alla kuuluvad heitkogused 2026. aastal (SPIMi teguriga 97,5%) oleksid järgmised:

$1.2 - 1 \times 0.975 = 0.225$ t CO₂-ekv/t kaup, mis vastab umbes 19 % seonduvast heitkogustest.

- Aastal 2030 (tegur 51,5%) moodustaksid SPIMi alla kuuluvad heitkogused 0,685 t CO₂-ekv/t kaup (st umbes 57% seonduvast heitkogustest) ja 2034. aastal (SPIM-tegur 0%) kuni 0 %. 1,2 t CO₂-ekv/t (s.t 100% seonduvast heitkogustest). Alates 2034. aastast tasuta lubatud heitkoguste ühikute kohandamist ei toimu ja kogu selle kauba impordile kohaldatakse SPIMi kohustust.
- Sellest arvutusest tuleneb, et SPIM-kohustust ei kohaldata antud aastal, kui kauba seonduvad heitkogused on väiksemad kui SPIMi võrdlusalus, mis on korrutatud SPIM-teguriga. Antud näites 2026. aasta kohta ei ole seega SPIM-kohustust vaja täita, kui

heitkogused oleksid võrdsed või väiksemad kui 0,975 t CO₂-ekv/t.

- Kuna ELi heitkogustega kauplemise süsteemis ei ole elektrienergia tootmise jaoks üldiselt tasuta lubatud heitkoguste eraldamist, siis põhimõtteliselt ei saa elektriimpordi SPIMi kohustust tasuta eraldiste osas korrigeerida. Seega tuleb kogu elektritootmises sisalduvate heitkoguste puhul kohaldada SPIM-sertifikaatide ostmist alates 2026. aastast.

133. Kuidas SPIM-i võrdlusaluseid määratletakse?

- SPIM-i võrdlusalused põhinevad ELi heitkogustega kauplemise süsteemi võrdlusaluste kombinatsioonil. Kombinatsioon on vajalik, kuna heitkogustega kauplemise süsteemi toote võrdlusaluseid on saadaval piiratud arv ja need ei ole määratletud CN-koodide kaupa. SPIM-i võrdlusaluste määratlemise analüütiline töö on alanud. SPIM-i võrdlusalused ei ole tingimata fikseeritud numbrid, kuna mõnel juhul võidakse nõuda käitisepõhiseid andmeid.
- Kuigi mõnel juhul võib CN-koodi kohta olla SPIM-võrdlusalus, võib olla ka võimalik, et SPIM-võrdlusalused kehtestatakse CN-koodide rühmade kaupa (nt koondkaubakategooria kohta), kui vastavad tootmisprotsessid on sarnased. Teisest küljest võivad sama CN-koodi jaoks olla ka erinevad SPIM-võrdlusalused, näiteks primaarsest ja sekundaarsest terasest valmistatud kaupade puhul.
- Üldine eesmärk on töötada välja metoodika, mis peegeldab ELi heitkogustega kauplemise süsteemi tasuta eraldamise reegleid, piirates samal ajal sidusrühmade koormust.

134. Kuidas kolmandas riigis makstud süsinikuhind SPIMist maha arvatakse?

- Volitatud SPIMi deklarandil peaks olema lubatud taotleda tagastatavate SPIMi sertifikaatide arvu vähendamist vastavalt SPIMi kaupadega seonduva deklareeritud heite eest päritoluriigis juba *tegelikult tasutud* CO₂ hinnale.
- Süsinikuhind on SPIMi määrusega üsna üldsõnaliselt määratletud kui „rahasumma, mis makstakse kolmandas riigis süsinikuheite vähendamise kava alusel maksu, lõivu või tasu või heitkogustega kauplemise süsteemi raames lubatud heitkoguse ühikuna (...)“.
- SPIMi sertifikaatide arvu vähendamisel arvestatakse ainult selle süsinikuhinnaga, mis on „päritoluriigis juba *tegelikult tasutud*“. Kui volitatud SPIMi deklarant saab kasutada allahindlust või mõnda muud hüvitise vormi, arvestatakse selle hüvitisega *tegelikult tasutud* süsinikuhinna arvestamisel.
- Komisjon koostab 2025. aastal enne üleminekuperioodi rakendusakti, millega sätestatakse päritoluriigis tegelikult tasutud süsinikuhinna arvutamise täiendavad üksikasjad (vt [SPIMi määruse](#) artikli 9 lõiget 4).
- See rakendusakt määratleb eelkõige eeskirjad, et tagada nõutud mahaarvamise tunnustamine. See hõlmab eeskirju välisvaluutas tegelikult makstud süsinikuhinna konverteerimiseks vastavaks tagastatavate SPIM-sertifikaatide arvu vähendamiseks, sealhulgas välisvaluutas tegelikult makstud süsinikuhinna konverteerimist eurodesse aasta keskmise vahetuskursi alusel (vt arvutuse kokkuvõtet küsimuses 131). See hõlmab ka tegeliku makse tõendamise liiki, mis on vajalik hinna „tegeliku maksmise“ tõendamiseks, ja sõltumatu isiku kinnitust. Samuti täpsustatakse tagasimaksete ja muude arvesse võetavate hüvitiste liike.

135. Kas SPIM teenib tulu ja kui jah, siis kuidas seda kasutatakse?

- SPIM ei ole mõeldud tulude tekitamiseks. Üldiselt potentsiaal tulude areng sõltub süsinikdioksiidi heitkogustega kauplemise süsteemi tulevase hinna tasemest, CO imporditud SPIM-toodetes sisalduvatest heitkogustest ja tegelikust süsinikdioksiidi hinnast, mida makstakse kolmandates riikides. Tulevased SPIMi tulud oleksid siiski ainult täiendavaks tuluks poliitika kõrvalmõju, kuna SPIMi kasutuselevõtmine toob eeldatavasti kaasa CO süsinikdioksiidi heitkoguste vähenemist ja stimuleerib kaubanduspartnereid kaaluma tulusid siseriikliku süsinikdioksiidi heitkoguste hinnakujunduspoliitika tulude teenimise mõõdet.
- Kui tulud peaksid siiski tekkima eelkõige esimestel aastatel pärast kehtestamist, on need ELi institutsioonidevahelise kokkuleppe [LI 433/28](#) kohaselt ette nähtud ELi eelarve omavahenditeks.